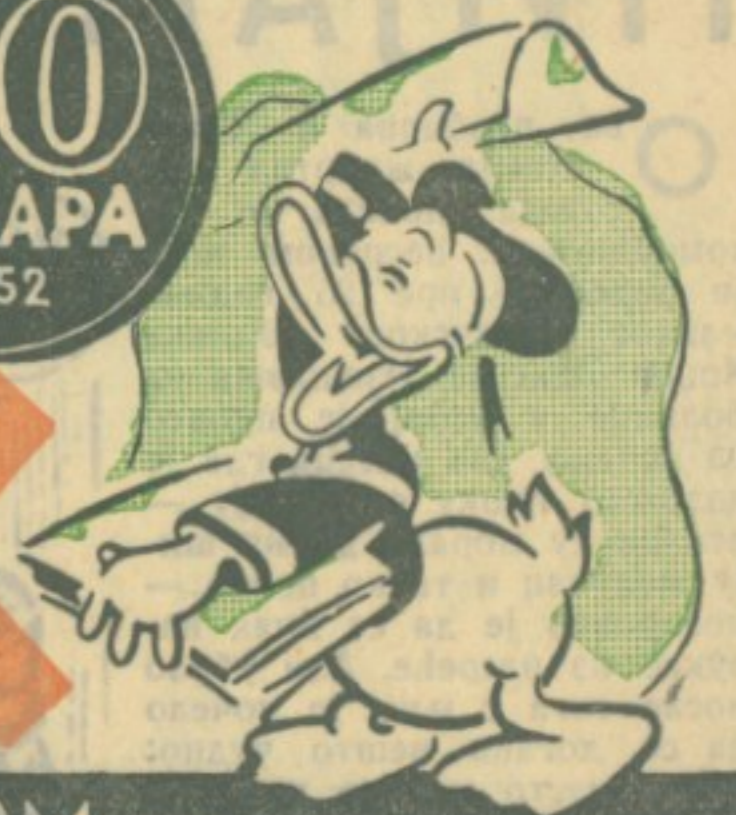

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

20
ДИНАРА
1952

Година XXIII — Број 530
Субота, 24. фебруар 1962.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

ФЛАШ ГОРДОН

У ВЕНУСГРАД СТИГЛА
ЈЕ ЈЕДНА РАКЕТА СА ЗЕМЉЕ!
АЛИ, ОНА НЕ МОЖЕ ДА СЕ
СПУСТИ ОВДЕ!

ДА, ФЛАШЕ!
АЛИ, НА ТРИДЕСЕТ
МИЉА ОДАВДЕ
ИМА ЈЕДНА
ЧИСТИНА!

МОГЛИ БИМО ТАМО ДА СЕ
УКРЦАМО... САМО
КАКО ДА СЕ
ДОНДЕ ПРО-
БИЈЕМО!

ПОЖАР
ЈЕЊАВА
РАЊЕНИКЕ
КЕМО НО-
СИТИ!

ВИ СТЕ ПОМАХ-
НИТАЛИ НЕ МО-
ЖЕМО ПРОКИ
КРОЗ ТАЈ ПАКАО
ОКО НАС!

ОНДА КЕМО
ОСТАТИ ОВДЕ
И УМРЕТИ!
ТРЕКЕГ НЕ-
МА!

АКО СТИГНЕМО
ДО ТЕ ЧИСТИНЕ, РАКЕ-
ТА ИЗ ВЕНУСГРАДА
ДОКИ КЕ ДА НАС
ПОКУПИ!

ОВДЕ НЕМА-
МО НИ ВОДЕ,
НИ ХРАНЕ!
ПРЕМА ТО-
МЕ НА
ПУТИ!

ЧЕКАЈТЕ! ОВДЕ
ИМА ЖЕНА И ДЕЦЕ!
НЕ МОЖЕТЕ ИХ
НАТЕРАТИ У
ТАЈ ПАКАО!

НИКО
НАС НЕ
ТЕРА,
ЕНДИ!

ПОМРЕКЕМО АКО
ОСТАНЕМО! МИ СМО
СПРЕМНИ ДА КРЕ-
НЕМО А
ВИ?

СТАНОВНИЦИ БИГТРИЈА
ПРАВИ СУ „ПЛАНИНАРИ“... НАВИК-
ЛИ ДА СЕ ВЕРУ ВЗ ЧИНОВСКО ДР-
ВЕКЕ ВИСОКО ПО НЕКОЛИКО КИЛО-
МЕТРА... ДА СКУПЉАЈУ ДРАГОЦЕ-
НЕ ЛЕКОВИТЕ БИЈУКЕ.

АЛИ, ЧАК И ЗА ОВЕ
ХРАБРЕ ЛУДЕ ПРОБИ-
ЈАЊЕ КРОЗ ОВАЈ ВАТ-
РЕНИ ПАКАО БИКЕ
ПРАВИ ПОДВИГ...

... И ВАШ „ШЕТАЧ ПО
ПЛАНЕТАМА“ ПРИКЉУ-
ЧИО ИМ СЕ ДОБРОВОЉ-
НО... ОН КЕ САМ
НОСИТИ СВОЈУ
ТЕЛЕВИЗИЈ-
СКУ АПАРА-
ТУРУ!

ДИВАН
СИ МИ ТИ
ДОБРОВО-
ЉАЦИ!

ВЕНУСГРАД ЈАВЉА ДА КЕ
ПОСЛАТИ БРОД НА ЧИСТИНУ! НАШУ
РАДИО-СТАНИЦУ МОРАЊЕМО ДА ОСТА-
ВИМО ОВДЕ... ПРЕМА ТОМЕ ОВО ЈЕ
НАШ ПОСЛЕДЊИ РАЗГОВОР С ЊИ-
МА, СКОТИ!

ОВИ СУ
ВЕЋ СПРЕМНИ,
ФЛАШЕ! ТРЕБА ДА
КРЕНЕ-
МО!

ХАЈДЕМО,
ОНДА!

ПОЧЕО ЈЕ ВЕЛИ-
КИ МАРШ! СВАДА
ОКОЛО ДРВЕКЕ ГО-
РИ, А ТЛО ЈЕ ЈОШ
ВРЕЛО! ОСТАЈЕ НАМ
САМО ДА ДАЉЕ
МАРШИРАМО И...
ДА СЕ НАДАМО!

КРОЗ ВЕКОВЕ

ЗА ЗЕМЉОМ

У раним данима земљорадње постојали су такозвани земљорадници-номади који су се у потрази за земљом често селили. После три или више година за државања на једном месту они су одлазили даље да би потражили но

ву земљу обично у долинама река где би сјали своја жита. Јер, у то време се није знало ни за ђубрење ни за „одмарање“ испошћене земље и због тога, кад би приноси почели да постају мањи, они би једноставно напуштали своје њиве и одлазили даље.

ТРКА ИЗДРЖЉИВОСТИ

У индијском племену Тарахумара у Мексику крајем прошлог века биле су веома омиљене трке у којима је важни ја била издржљивост него брзина. Поједине групе које су се између себе такмичиле, трчале

су у круг понекад и по 270 километара. Први тркач у свакој групи терао је пред собом једну лопту. Како је сваки хтео да буде први у својој групи и имао част да гура лопту, сви су трчали невероватно брзо.

ЧАЈ У ЛУЛИ

О томе да ли је чај користан или штетан, какво је његово дејство на човечји организам, годинама су вођене оштре полемике. За то време чај је освајао Европу, и то не само у виду напитка. Тако је у 17. веку у Паризу владала мода да се луле за пушење пуне не дуваном већ чајем.

У ОВОМ БРОЈУ: Ракете за пренос поште. Мајка Гуска. Заробљеници леда. Хладнокрвност. Скрибено благо савременој сликарству. Пијан без њића Сакуљач њесама. Хумор

ПИЈАН БЕЗ ПИЋА

Ова необична и јединствена животна историја почела је аутомобилском несрећом која је задесила пре 25 година младог јапанског радника Коџоа Охисија. Изашавши из болнице у којој је провео на лечењу два месеца где је издржао тешку операцију — лекари су морали да му шију желудац и танко црево — поверовао је да се ипак извукао из несреће. Али убрзо после тога с њим је почело да се догађа нешто чудно: веома често мутило му се у глави, било му је мука, кретање му је постало неистурно а из уста му је избијао задах препеченице — укратко, осећао је све знаке пијанства мада није узимао ни кап алкохола.

Познаници и пријатељи стали су да га сумњиче због претеране склоности пићу. Ни на једном послу није могао да се задржи дуже од неколико дана јер су га отпуштали као непоправног пијаницу. Ускоро је Охиси био позван у војску. Регрутна комисија прогласила га је потпуно здравим. Али, његови претпостављени у војсци били су другог мишљења: сматрали су га као неизлечивог пијаницу и првих месеци служба у армији он је

готово стално био под казном. Временом је Охиси запazio да код њега „пијанство“ по правилу наступа пошто би појео већу количину хлеба или кромпира па је сам закључио да треба да избегава храну у којој има скроба.

После демобилизације Охиси се оженио и нашао посао.

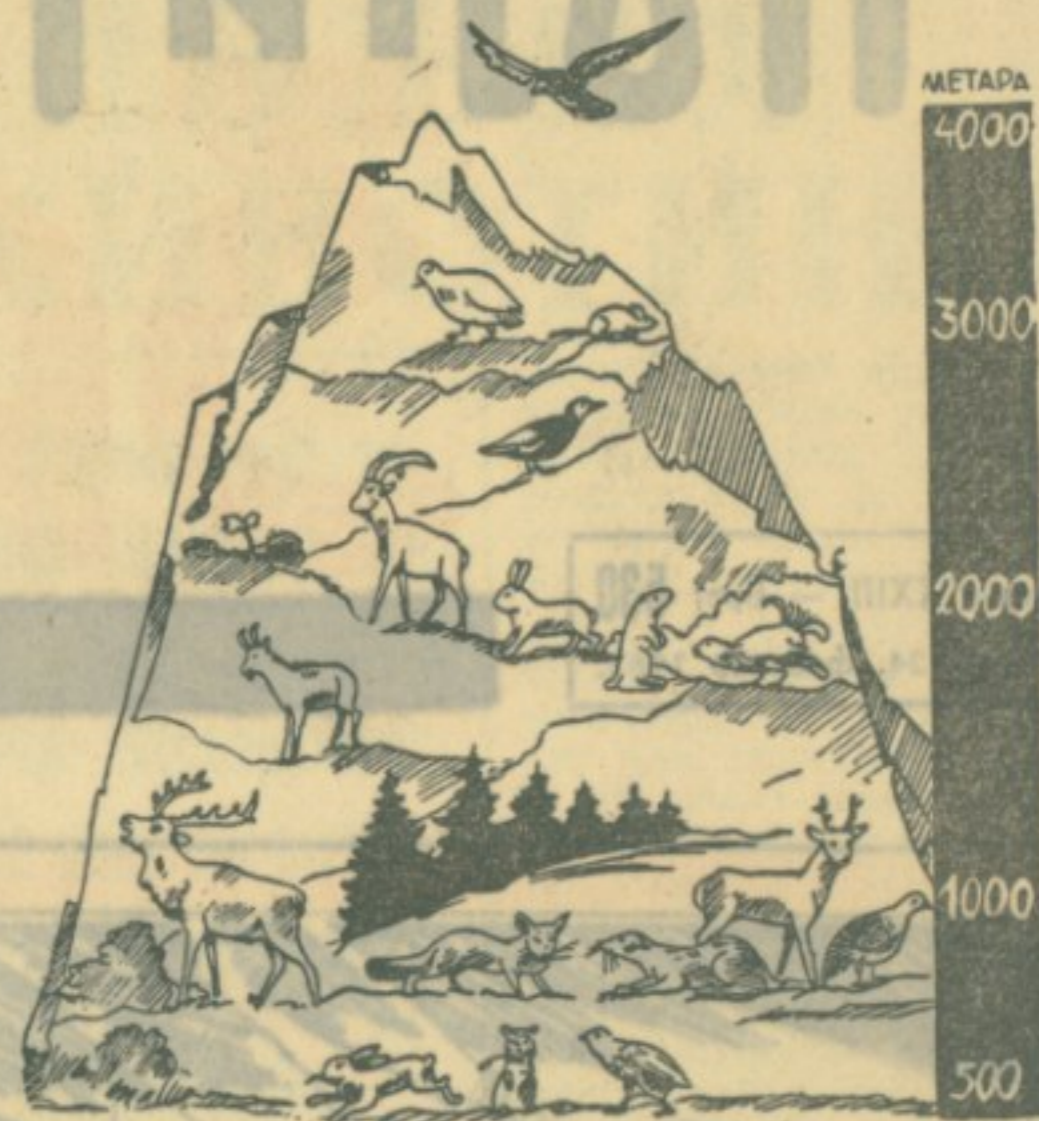
Али, обичном раднику није било лако да издржава жену и дете, које су убрзо добили, и због тога није могао да дозволи себи да се храни само месом, поврћем и воћем. Морао је поново да пређе на пиринач и кромпир.

Ускоро је Охиси остао без посла јер је опет почело по старом: нико није хтео да у служби трпи пијаног човека. Породица се злопатила без средстава за живот и он је падао у све дубље очајање. Једном су „пијаног“ Охисија пуким случајем довели на универзитетску клинику у граду Сапоро на острву Хоккаиду. Необични пијанац који је упорно тврдио да никад не пије заинтересовао је доктора Такада који је одлучио да изврши анализу његовог желудачног сока. Показало се да се у Охисијевом желуцу налази огромна количина микроскопски ситних гљивица „кандида албиканс“ које по својим особинама личе на квасац. Ова гљивица јавља се често у човечјем организму, али се она обично „настањује у усној шупљини или дебелом цреву не изазивајући никакве непријатности. Међутим, за време операције која је била извршена после аутомобилске несреће, гљивица је на неки начин доспела у желудац где је нашла повољне услове за развој и где је почела да претвара скроб у алкохол.

Пошто је био откривен узрок необичне болести Коџоа Охисија, доктор Такада га је почео лечити новим јапанским антибиотиком трихомцином и анализа желудачног сока извршена после месец дана показала је да у желуцу више нема гљивица. „Неизлечиви пијанац“ био је излечен.

НА РАЗНИМ ВИСИНАМА

У Европи животиње живе просечно на висинама од 500 до 4.000 метара. Јаребице, никад сити хрчак и плашљиви пољски зец најбоље се осећају на висини од 500 метара. На 1.000 метара и нешто више од тога живе „краљевни шума“: јелен, срндаћ, јазавац и препелица. Дивокозино царство су предели од 1.500 до 2.000, па и више метара. Ту се ова спретна и смела животиња веће по каменитим стенама. На тим истим висинама, ако смо добри планинари, срећемо козорога, спавалицу мрмота, алпског зецца, и малог тетреба. На „спрату“ изнад њих, на висинама одмах испод 3.000 метара гнезди се алпска чавка. У њеном суседству до 3.000 метара, живе алпска кока и алпски миш. Хиљаду метара изнад њих „шепури“ се усамљени орао костолон као неоспорни „краљ“ планинских врхова.

На другим континентима има животиња које обитавају на још већим висинама. Тако се на Хималајима на висини од око 8.000 метара може наћи на планинску жабу коју с правом сматрају „највишим“ представником животињског царства. Занимљиво је да су океанографи утврдили да на 7.000 метара дубине још може да се нађе на дубокоморске рибе. На већим дубинама засад

није нађена ниједна морска животиња. Према томе висинска разлика између планинске жабе и риба које обитавају на највећим дубинама износи 15.000 метара.

Гасовити сателити

Колико Земља има сателита?

Ако је реч о природним сателитима, онда ће одговор сваког од нас гласити: један. Али, опсерваторија пољског града Кракова недавно је јавила да Месец има још „браће“ — Земљиних сателита које није створио човек. Истина је да ти други сателити мало личе на Месец. Пољски астроном Кордињевски открио је две постојане гасовите масе

које се окрећу око Земље по путањама сличним Месечевој. Гасовити сателити наше планете светле, али веома слабо. Да би се могли видети чак и помоћу најосетљивијих апарата, потребно је да се Земља, Сунце и Месец нађу у одређеном међусобном положају.

Краковски астрономи успели су да сниме гасовите Земљине сателите.

Истовремено на 6 инструмената

Гитариста Лес Пол изменио је нови начин снимања музике која је достигла неочекиван домет у Чехословачкој. На филмску и музичку траку се снима свирање овог музичара на 5 инструмената — клавиру, тромбону, труби, кларинету и басу, а кад се филм пројектује и пусти музика придружи се сам музичар и свира на клавиру а још поред њега пева једна певачица.

Ripley's - Веровалти илти не!

РУСКИ ИМПЕРАТОР

ПАВЕ I
(1754 - 1801)

ЗАВЕО ЈЕ КАЗНУ ДОЖИВОТНЕ РОБИЈЕ ЗА ОНЕ КОЈИ СУ МОБИЛИ ПРОВОЛИ ЗБОГ ТОГА ШТО ЈЕ МОДА НОШЕЊА ПРСУКА ПОЧЕЛА У ИСТО ВРЕМЕ КАД И ФРАНЦУСКА РЕВОЛУЦИЈА

ТАМО ГДЕ МЕД РАСТЕ НА ДРВЕЌУ

ПРИПАДНИЦИ АФРИКОГ ПЛЕМЕНА КИКУЗУ ВЕШАЈУ ПРАЗНУ БУРАД О ГРАНЕ ДА БИ ИХ РОЈЕВИ ДИВЉИХ ПЧЕЛА НАПУНИЛИ МЕДОМ

БРОД ДОБИЈЕН ЗБОГ НЕПОЗНАВАЊА ОБИЧАЈА

„ДИВЕРПУ“ — АДМИРАЛСКИ БРОД ФУЛТАНА ОД ЗАНЗИВАРА БИО ЈЕ ДАТ КАО ПОКЛОН БРИТАНСКОМ КАПЕТАНУ ХАРТУ КОЈИ ЈЕ КАО ФУЛТАНОВ ГОСТ, ГЛАСНО ИЗРАЗИ СВОЈЕ ДИВЉЕЊЕ ЗА ОВАЈ ЗЕДРЕЊАК НЕ ЗНАЈУКИ ДА АРАПСКИ ГОСТОЉУБЉЕ НАДАЈЕ ДА СЕ ГОСТУ ДА СВАКИ ПРЕДМЕТ О КОМЕ СЕ ПОХВАЛНО ИЗРАЗИ КАПЕТАН ЈЕ БРОД ПРЕАО ЕНГЛЕСКОМ ВЛАДАРУ ВИЗИТЕМУ И КОЈИ ГА ЈЕ ПРЕТВОРИО У БРИТАНСКУ ФРЕГАТУ „ИМАУМ“ (1834)

ДЕВОТКА ВРАЋЕНА ИЗ МРТВИХ!

ВЕРЕНИЦА ЏЕМСА ЛАМИЈА БРИТАНСКОГ ГЕНЕРАЛА НА ОСТРВУ ЈАМАЈКИ ОБОЛЕЛА ЈЕ ЗА ВРЕМЕ ЊЕГОВОГ КРАТКОГ ОДСУСТВА ОД ЖУТЕ ГРОЗНИЦЕ И БИЛА ЈЕ ПРОГЛАШЕНА ЗА УМРУ. САХРАЊЕНИ СУ ЈЕ У ПОРОДИЧНОМ МАУЗОЛЕЈУ ПО СВОМ ПОВРАТКУ ЛАМИ ЈЕ ЗАХТЕВАО ДА ЈЕ ЈОШ ЈЕДНОМ ВИДИ ОН ЈЕ НА ЊОЈ ПРИМЕТНО ЗНАКЕ ЖИВОТА И ПОВРАТИО ЈЕ ЈАКИМ БРЕДИЦЕМ. КАО ЊЕГОВА ЖЕНА ОНА ЈЕ ЖИВЕЛА ЈОШ 41 ГОДИНУ

ДРВЕНИ ПАТУЉАК

ВАЗАРСКО ДЕЛО ПРИРОДЕ ИЗРАДО ПРИ ДРУ ЈЕДНОГ ДУДА У АРИНГТОНУ (САД)

ВОЛТЕР ЛИПСИ

ИЗ МЕМОИСА (САД) УОБИО ЈЕ ЈЕДНУ ПРЕПЕЛИЦУ БЕЗ ЗРНА БАРУТА ОНА ЈЕ САМА НАЛЕТЕЛА НА ЦЕВ ЊЕГОВЕ ПУШКЕ И СЛОМИЛА БРАТ

© 1961. King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

ДЕЧЈА ПИТАЊА

Колико питања постави дете у току једног дана? Савремена техника помогла је да се добије одговор на ово питање.

Известан број мајки добило је микрофоне и минијатурне магнетофоне да их носе испод капута. Истим таквим апаратима били су снабдевени и њихови станови. Показало се да четворогодишње дете у једном дану постави својим старијима просечно 437 питања.

Живе конзерве

У делти реке Амазоне живе кајмани звани тингас који до стижу у дужину свега два метра и од својих црних срод

ника разликују се тиме што је месо од њихових репова веома укусно.

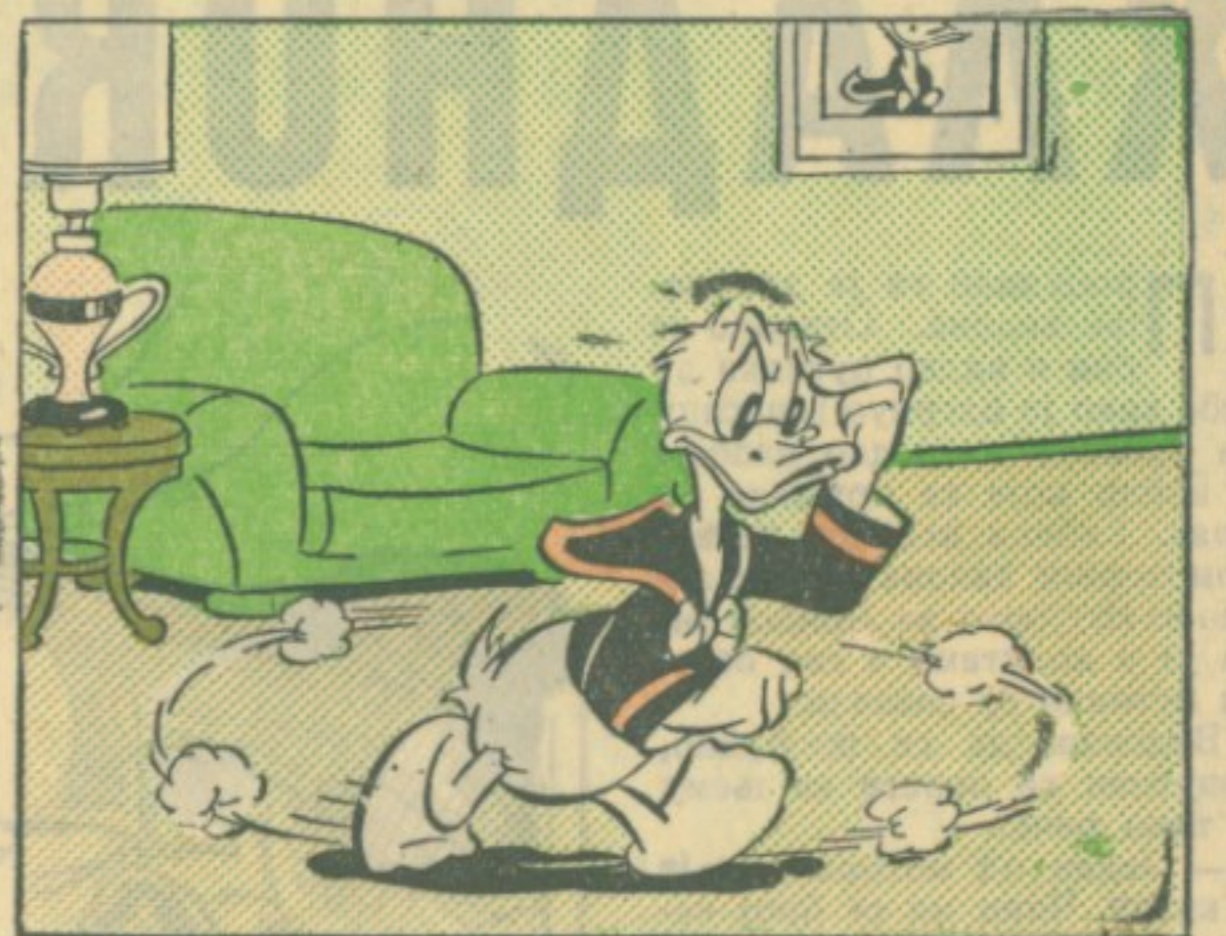
Тингас може да живи без воде и хране око три месеца. Због тога их становници области у делти Амазоне лови и држе у заробљеништву као какве „живе конзерве“.

ГРОБЉЕ ПЕТНАЕСТ НАЦИЈА

У близини Тројхтлинага, у француским Јурама, недавно је уређено модерно војничко гробље у коме почивају посмртни остаци припадника 15 нација погинулих или стрељаних у Немачкој. У гробљу је покопано 2.487 лица из Аустрије, Совјетског Савеза, Француске, Литваније, Југославије, Шпаније, Грчке, Естоније, Летоније, Италије, Холандије, Мађарске, Бугарске и антифашистички борци из Немачке.

ПОЛА МИЛИОНА ИНДИЈАНАЦА

У Сједињеним Државама живи 510.000 Индијанаца. Последњих година њихов прираштај је био много бржи него белих, односно: 2,5 посто према 1,7.

ПОЗНАЈЕТЕ ЛИ ОВЕ ТРАГОВЕ

Ових шест животиња које вас „гледају“ иза брега, прошло је преко снежног прекривача и оставило своје трагове по снегу. Ни једна од њих није поред свог трага па се „питају“ ко ће од вас погодити којој од њих припада који траг на слици.

Ко познаје ове трагове нека одмах одговори, ако не зна, дајемо одговор на крају.

(Одговор: траг број 1 припада шумском мишу; број 2 — јазавцу; број 3 — срндаћу; број 4 — куну; број 5 — тета лији; број 6 — зецу)

ДА СЕ ИЗБЕГНЕ СТАРОСТ ПРЕ СТАРОСТИ

Десет радионица за пензионисане индустријске раднике треба ускоро да буде отворено у Амстердаму, Ротердаму, Хагу и седам других градова Холандије. О њиховом уређењу се брине организација „Јак кроз рад“ у месту Ендховен. Замисао и намера да се ово оствари потекла је од десет инжењера и професора Фран Ротерника који је све до скоро био руководилац једног великог предузећа у овом граду.

Пре две године када је пензионисан а осећао се још потпуно способан за рад, он није хтео да остане ван радног тока. Зато је основао радионицу за пензионере у Ендховену.

На 1300 квадратних метара начињено је читаво мало предузеће у коме се запослило 180 људи између 55 и 80 година. Просечна старост ових „произвођача“ је 68 година. Терапија помоћу рада је тако успешна да чланови

траже помоћ лекара у сасвим неопходним случајевима.

Ротерник је своју намеру започео у једној напуштеној фабричкој хали са 70 људи. Сада свих 180 произвођача раде без директора, комерцијалног и техничког руководиоца, јер их замењују сами они — елитни радници и радничка комисија. Све што се произведе заједничко је добро и остварена добит се међусобно дели.

Радно време је од 9 до 12 и од 13 до 18 часова. Пензионере на радно место довозе аутобусом. Рад у сменама је одређен према личним жељама. У преподневној „смени“ раде они који нису одушевљени кућним пословима и који воле да су после подне слободни.

Овим решењем „беспослице“ нису задовољни само сами бодри пензионери него и њихове жене јер имају мужеве корисне привреди и мање досадне — не проводе по цео дан гуњајући по кући.

За замисао професора Ротерника заинтересовани су и друге земље. Свакодневно он добија писма из разних крајева света у којима му траже објашњења и помоћ ради оснивања сличних радионица.

У ОРИЕНТАЛНОМ СТИЛУ

Два идилична острва у Персијском заливу биће претворена у летовалишта која треба да личе на какву арапску бајку. Намена европским туристима располагаће луксузним хотелима, плажма, аеродромом и другим угодностима. Власници ових летовалишта се надају да ће амбијент арапских бајки успети да привуче велики број туриста у ово подручје, досад познато искључиво по петролеју.

ХЛАДНОКРВНОСТ

Пробудило га је дрмсање авиона. Отворио је очи и видео путника до себе како је одгрио завесу на прозору и гледао напоље у крило које се пружало у мрак. Кабина великог четворомоторног авиона који је летео из Њујорка за Лондон била је у полутами а сви остали путници су спавали.

Видевши да се пробудио, сапутник се окрете ка њему и тихо рече:

— Један од мотора нам је у квару. Чини ми се број четири.

Бентон, иначе пилот у пензији, послушно боље и кркљаше пропраћено тихим авијацијским рече му да незнаца мора да је у праву. Крајњи мотор на левом крилу поред њих радио је неправилно као да се прегрејао.

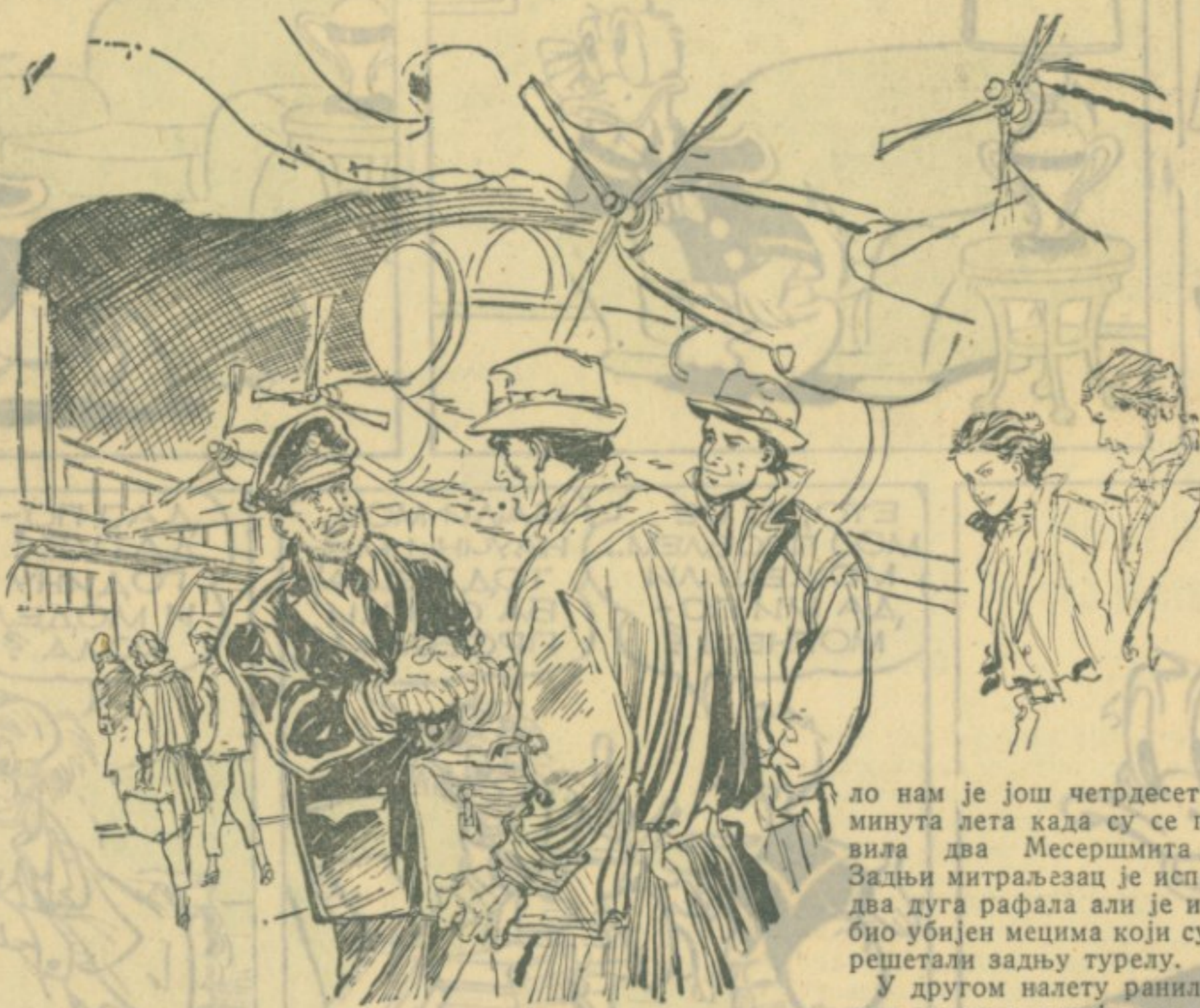
— Боље ће бити да га одмах искључе — рече Бентон нагињући се ка прозору и додаде: — Добро је што пилот није узнемирио путнике. Не треба стварати панику.

Командант авиона, у својој кабини напред, мора да је мислио исто што и ова два путника јер елиса мотора број четири поче да се спорје окреће и ускоро се потпуно заокочи. Велики авион је могао мирно да лети и са три преостала мотора. Пробуђени, сапутници почеше да разговарају и незнаца поред прозора рече да је за време рата и он био авијатичар.

Разговор се првео о летењу, доживљајима у ваздуху и квалитету пилота. Бентон је тврдио да Енглези нема премца по хладнокрвности и зато је потпуно сигуран и сада — за командама њиховог авиона налази се Енглец.

— Можда имате право — додаде Питер Деј — али бих желео да вам испричам нешто што ми се десило за време рата. Четрдесет и друге летео сам са Енглезима три пута на „Велингтонима“. Прве две мисије су биле обичне, а ко ми се онда чинило да нико није учествовао у таквом паклу. Оба пута вратили смо се са свега неколико огреботина од шрапнела на трупу авиона. Трећа мисија је била сасвим другачија.

Командант нам је био двадесетгодишњи Енглец, по-

Разговор у путничком четворомоторном авиону, чија су се два мотора запалила, о догађајима из рата. Сустрет са оцем авијатичарем који се одрекао сина јер се није достојно понео

ручник, риџокос, добар пилот и чини ми се најхладнокрвнији створ кога сам у животу срео.

Полетели смо да бомбардујемо Хамбург. Прешли смо обалу код Коксхавена. Небо је било седам десетина прекривено облацима али лет је ипак прошао неометано. Тукли смо неке магацине поред обале а над циљем нас је дочекала прилично јака противавионска ватра. Два авиона су била оборена али ми смо прошли и без огреботине.

Пошто смо избацили бомбе окренули смо натраг. Време је било све горе и ускоро смо се нашли у олуји. Упали смо у велики црни облак и када смо изашли — остали смо сами. Нигде ни трага од наше формације.

Тада сам први пут приметио да поручник Доусон може да буде нервозан. Седео је у справљен на свом седишту су му прсти били згрчени на командама. Решили смо да пређемо енглеску обалу код Великог Јармута. Остаја-

ло нам је још четрдесет пет минута лета када су се појавила два Месершмита 109. Задњи митраљезац је испалио два дуга рафала али је и сам био убијен метцима који су изрешетали задњу турелу.

У другом налету ранили су нам радиотелеграфисту и уналили један од наша два мотора. Очигледно ови ловци нису били новајлије: сваки њихов заједнички маневар био је мајсторски изведен.

Када су се Месершмити и по трећи пут обрушили на наш „Велингтон“ Доусон је крикнуо и испутивши команду закљонио главу. Учинило ми се да ћу полудети од страха кад сам видео да и он, за кога сам веровао да је од камена, губи живце. Али то је био и последњи напад Немца: један од наших митраљезаца успео је да саспе цео рафал у један од Месершмита који се у пламену сурвао у море. Његов друг је одустао од даљих напада.

Доусон је био блед као крпа а у очима му се огледао неки дивљи страх. Исправио је авион када смо били свега неких стотинак метара над водом. Испитали смо стање у авиону: задњи митраљезац био је мртав, предњи такође, радиотелеграфиста је лежао још жив али без вести. Један мотор је избачен из употре-

бе док је други једва радио. Почели смо да се лагано пењемо не бисмо ли се некако докопали енглеске обале. Доусон је желео да прелетимо обаду и ту сви искочимо падобранима а он да се врати авионом ка мору и тамо сруши. Покушао сам да га наговорим да се некако спусти али он ми је одбрусио да је он командант и да зна шта ради.

Једини преостали митраљезац подсетио га је да тешко рањени радиотелеграфиста неће моћи да искочи. Мислио сам да га је заборавио, али он је остао замишљен минут два а онда рекао да ја и митраљезац искочимо а он ће покушати да авион спусти на неки аеродром.

Прешли смо енглеску обалу и упутили се ка бази у Питербороу. Када је наредио да искочимо ми смо то и учинили.

Остали део приче чули смо те вечери. Доусон је налетео на аеродром али се није спустио. Преко радија је обавестио командни торањ да не може да спусти машину и да је он једини жив у авиону.

Пао је у море и ускоро га је један патролни чамац спасао. Нико не зна да ли он заиста није могао да атерира, а можда је у међувремену и радиотелеграфиста подлегао ранама. Никада га више нисам видео али сам чуо да су га једно време држали у болници. Често сам размишљао о њему. За мене је он био јединствен случај: једини Енглец кога сам видео да је изгубио живце.

Путнички авион у коме су сапутници разговарали од једном се затресао и из мотора број два избио је пламен. Преко микрофона чуо се миран глас пилота:

— Ближимо се обали. Аеродром је у близини спустићемо се да исправимо квар. Нема разлога за узнемирење. Молимо да се вежете.

И остали путници су се пробудили али их је миран глас пилота успокојио мада су видели да се нешто непредвиђено догађа.

Шта значи — по рђавом времену какво је одједном завладало, спустити тешку машину на мали аеродром непредвиђен за четворомоторце — знали су само авијатичари!

Преостала два мотора као да су успорила рад. Свауда у околу је владала непрозирна магла а онда се одједном рашчистила и тачно пред кључном авиона појавила се светла малог аеродрома. Точкови су ударили у земљу и авион се ускоро зауставио пред командном зградом.

— Сјајан је овај пилот! — отрже се једном од сапутника. — Цело слетање је обавио само помоћу инструментата.

Путници су устали, почели да облаче капете и један по један да излазе. Два стара пилота су остала на својим седиштима. Хтели су да сачекају и виде колегу који их је задивио својом хладнокрвношћу.

Од посаде је изишао прво пилот. Био је малог раста, подбњи, риђих бркова и риђе браде, али косе потпуно седе. Очигледно је имао више од педесет пет година.

Два сапутника се диглоше и приђоше му:

— Желимо да вам честитамо, сјајно сте нас спустили!

— Хвала — одврати он мало збуњено. — Хвала велико.

У кратком разговору представили су се једни другима:

— Моје име је Доусон — рече пилот.

— За време рата познавао сам поручника РАФ-а Доусона. Да вам он можда није син?

— Ја немам сина, господине, — рече лагано.

Сви пођоше према излазу. Последњи из посаде рече у пролазу:

— Ви сте у праву, капетан Доусон је заиста имао сина.

Док су ишли преко мокрог асфалта аеродрома Деј неколико пута гласно понови „сироти Доусон“.

— Који? — упита Бентон.

— Обојица, и отац и син. Млади Доусон му је заиста био син, али његово држање у овом случају учинило је да га се отац застиди и одрекне.

САКУПЉАЧ ПЕСАМА

Све је почело пре десетак година. После свакодневног посла у совхозу „Нови живот“ у Можјајском округу Аграфена Иванова и њен муж Јаков Ефремович, радили су кућне послове и слушали радио.

— Емитијемо старе народне песме — чуо се глас спикера и једна за другом су почеле да се ређају песме.

— Видиш ли, нема ни једне песме из нашег краја, — рекла је жена. — Можда они из главног града и не знају за њих. Како би било да им о томе нешто напишем.

— Да нећеш под старе дане да постанеш композитор — подсмехнуо јој је се муж.

Аграфена Иванова је ипак спровела своју намеру. Кад је имала времена претписивала је старе песме и једног дана их је све послала Радио-Москви. После кратког времена добила је и одговор. Позвали су је да дође на конзерваторијум Петра Илича Чајковског у Москви где су стручњаци снимили њен пријатан глас и дошли до нових народних песама.

При поласку су је чак замолили да настави са сакупљањем песама. Тако је колхозница дању радила и слушала песме а ноћу их записивала. Сакупила је читаво мало блага, око 230 — свадбених, за играње шаливих и драматичних песама.

Према решењу уметничког савета конзерваторијума, биће издата велика збирка песама у коју је ушло и 150 најлепших и најређих песама које је сакупила Аграфена Иванова.

СПОМЕНИК НЕПОЗНАТОМ ЧИТАОЦУ

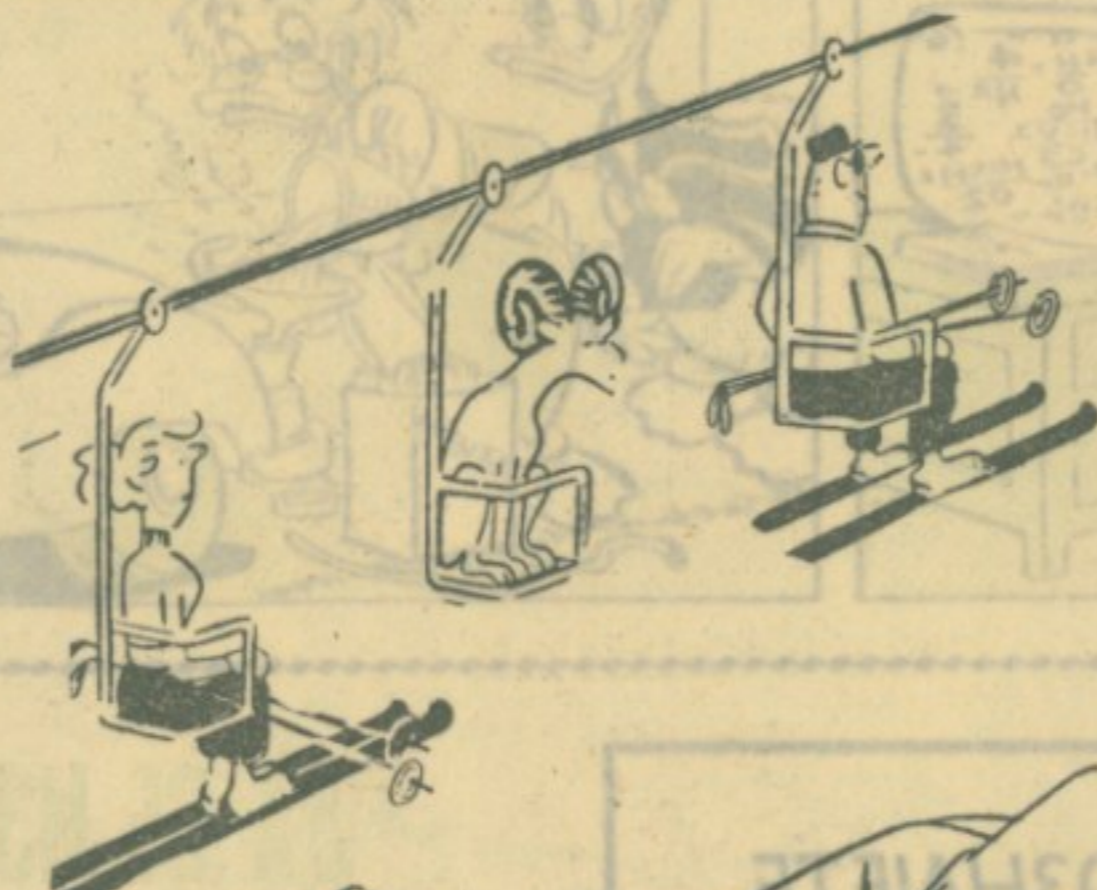
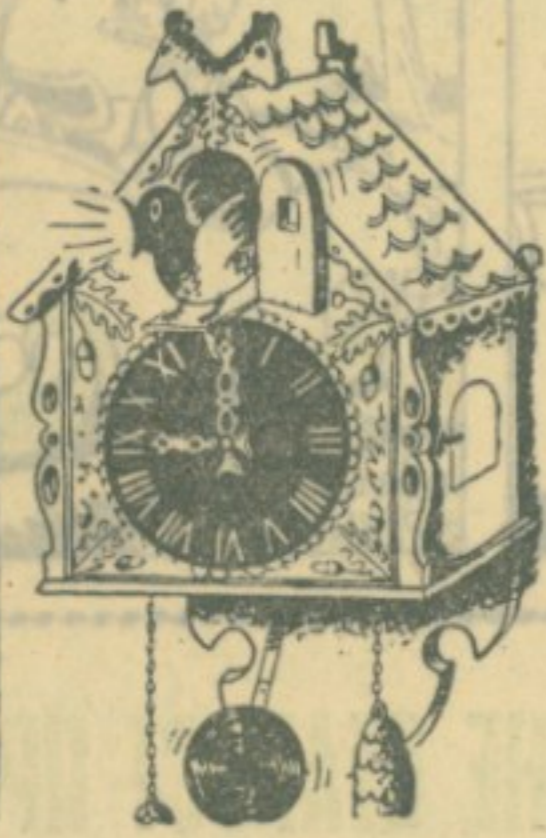
Редакција локалног листа у немачком градићу Тек, у Баден-Виртембергу, подигла је у једном варошком скверу, у близини редакције, споменик „непознатом читаоцу“. Откривање споменика је било врло свечано. На слици је једна читатељка овог листа, пред спомеником, после завршених свечаности, а са тек изишлим бројем који је донео опширан извештај о том необичном догађају за становнике овог градића.

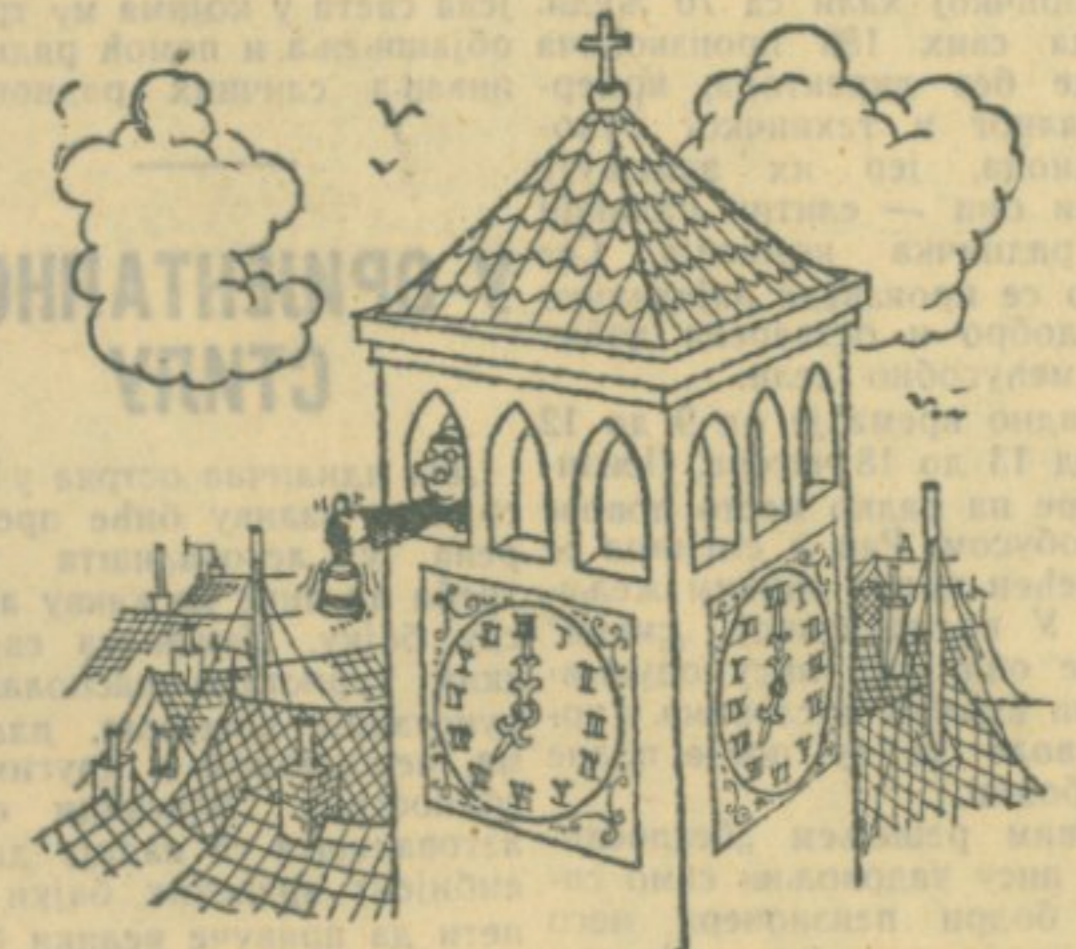
МАЛО СМЕХА

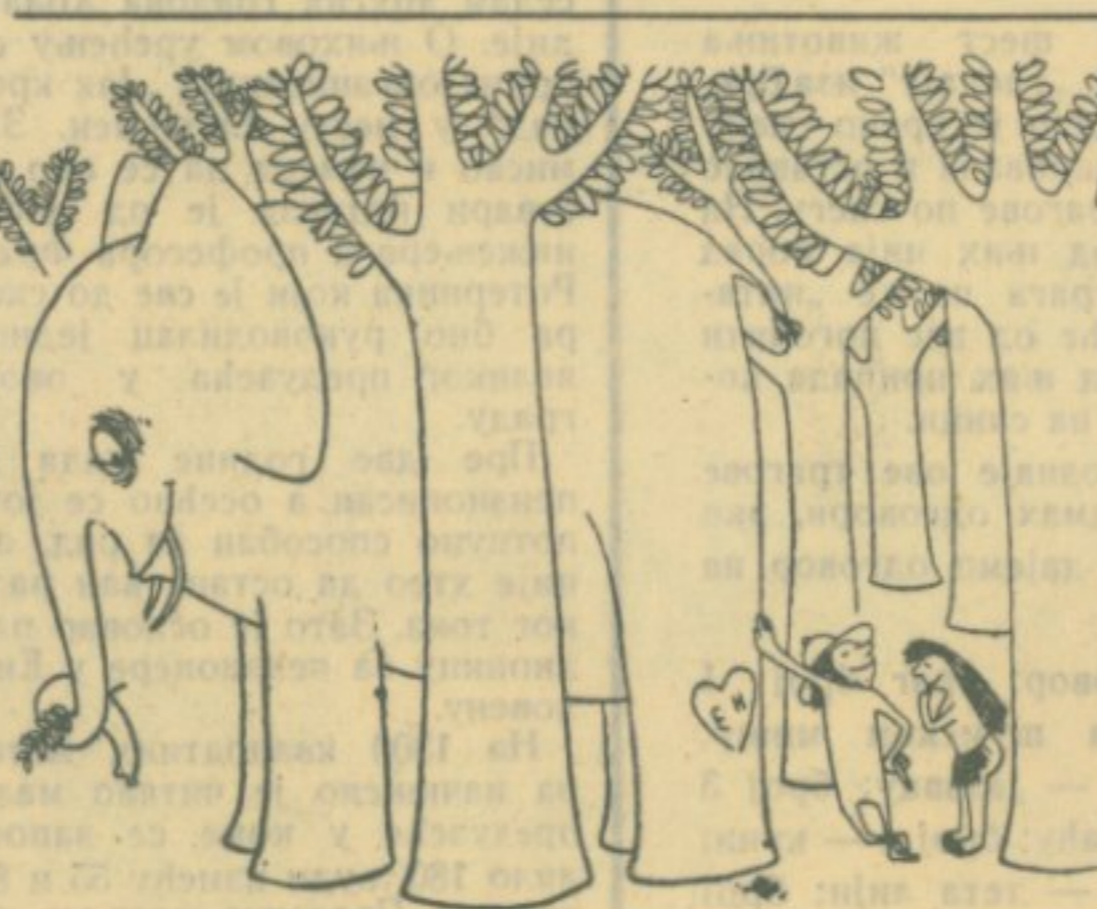
ТО ЈЕ ФИНИ ПОСАО. УВЕК У ТОПЛОЈ СОБИ

БЕЗ РЕЧИ

БЕЗ РЕЧИ

БЕЗ РЕЧИ

Уметност са шареним каменчићима

Уска повезаност између уметности и заната никде није толико изражена као при изради мозаика. Направљени од глинених комадића у разним бојама мозаици су украшавали зидове и подове на оријенту још 500 година пре наше ере.

Данас је мозаик поново ушао у моду и њиме се украшавају јавне и приватне зграде.

Најчешће се скица прави у гвашу (техника сликања гумираним воденим бојама). Затим се каменчићи одабирају по боји и разним алаткама удешавају њихова величина, па слажу према цртежу у мозаик.

Неки уметници имају специјалан начин рада: ка-

менчиће лепе помоћу фласера на плоче од етерита или картона. Други слажу и лепе коцкице помоћу пруткала на хартију, коју затим углаве у простор одређен за мозаик.

Најзгоднији начин, али за који треба и највише вештине јесте причвршћивање мозаик-коцкица на плакете са меким малтером (на слици). Пошто се мал-

тер брзо стврдњава и суши ради се део по део. Обложи се мања површина малтером и на њој грубим цртама означе контуре слике и онда се брзо у мекани малтер утискују камене коцкице. Онај ко прави мозаик у исто време је и уметник и занатлија. Материјал му је разноврстан: обичан белутак, антрацит, шарено стакло и друго.

КАО У СТАРА ВРЕМЕНА

Већ је давно заборављен у Сједињеним Државама масовни транспорт стоке друмовима. Железнице и камиони то сада обављају далеко брже и боље. Један фармер из

Јужне Дакоте је ипак задржао стари начин јер је израчунао да је јевтинији и од железнице и камиона. Неколико стотина говеда је гоито

150 километара друмом да би их довео на тржиште. За овај транспорт му је било потребно недељу дана али је уштедео неколико хиљада долара.

„ПРИЧА МАЈКЕ ГУСКЕ“

Тражећи нове мотиве за своје приче у сликама и за своје филмове, Волт Дизни се често обраћа класичној дејој и омладинској књижевности. Овога пута он се вратио у њено рано детињство, у век кад се она тек почела стварати, кад је усмена литература почела да постаје писана.

Прве песме које једно дете чији је материјал језик енглески чује, и то још пре но што је честито проходило, јесу кратки, лаки стихови незаног аутора прикупљени под заједничким именом „Приче Мајке Гуске“.

Са малим изузецима, све до 18. века деце књижевности у правом смислу речи није било. Деца су била принуђена да из литературе за одрасле бирају књиге које су могла да схвате и које су их занимале. „Робинзон Крусо“ појављује се тек 1719, а „Гуливерова путовања“ 1726. године. Иако обе ове књиге нису биле намењене деци — то нарочито важи за „Гуливерова путовања“ — оне у ствари представљају прве класике деце књижевности.

Убрзо после њиховог објављивања енглески издавач, писац и књижевник Џон Њубери (1713—1767) почео је да издаје серију малих децијих књига са илустрацијама у боји. Једна од најбољих ме-

»Прича Мајке Гуске« потиче из раног детињства деце и омладинске књижевности. Порекло овог назива није до сада разјашњено

овај назив повезују са именом мајке франачког краља Карла Великог која је била велика заштитница деце и коју су звали Берта с Великим Стопалом или Берта Гушчија Нога.

Најзад, неки историчари мисле да је Мајка Гуска стварно живела и да није измишљена личност као што се обично верује. Као девојка звала се Елизабет Фостер и родила се у Бостону 1665. године. Она се 1693. године удала за неког Ајсека Гуза (енглески гуз — гуска) или Вергуза и своје популарне песме и приче у стиховима измишљала је да би забавила своје унучиће.

Свој најновији стрип и филм — јер после сваког стрипа долази и истоимени филм — Волт Дизни је створио од низа личности које се појављују у песмама Мајке Гуске. Он није стриповао и филмовао саме песме, већ је само позајмио њихове јунаке да би их повео у веселе и тужне авантуре.

бу њима била је „Мелодије Мајке Гуске“, збирка децијих стихова који се радо читају и лако памте.

Порекло овог назива није ни до данас разјашњено. Постоји мишљење да је оно у енглеску дошло с познатим бајкама Шарла Пероа чија је једна збирка из 1697. године имала поднаслов: „Приче моје мајке Гуске“.

С друге стране, има историчара књижевности који

ПОДИГНУТ СПОМЕНИК ГЕОГРАФСКОЈ ЛИНИЈИ

Најразличитији споменици истесани из гранита или изливени из бронзе красе тргове и улице готово свих градова на свету. Они су подигнути у част војсковођа и песника, музичара и државника, у спомен на велике историјске догађаје.

Споменик о коме ћемо вам причати јединствен је у свету. Он је подигнут у част једне географске линије — екватора — чије смо име научили још првих година у школи. У буквалном преводу с латинског тај назив значи „онај који дели на пола“ Лако можемо разумети онага који је измислио онај назив: екватор дели земљину куглу на две једнаке половине — северну и јужну полулопу.

Опасујући земљину лопту линија екватора пролази кроз многе земље, међу њима и ону где је подигнут споменик овој линији. Тај део Јужне Америке, који су шпански конквистадори заузели у 16. веку, био је територија краљевства Нуева Гранда. Године 1735. када је Француска академија наука одлучила да измери обим Земље, Нуева Гранда била је једина земља доступна европским научницима. Експедиција француских научника радила је десет година. Резултат њених напора било је дело „Дневник путовања предузетог по краљевом наређењу на екватор ради историјског премеравања према три меридијанска степена“.

Са оружјем у рукама Јужна Америка се ослободила шпанске власти. Године 1830 на уставотворној скупштини новооснована држава свечано је прозвала себе Еквадором у част упоредника који сече њену територију. Али, ево шта је још занимљивије: са екватором је тесно везано и име главног града републике Еквадор. Тај град се

зове Киту. Тако су називали себе припадници племена који су насељавали Еквадор до 16. века. Буквални превод те речи са језика еквадорских домородаца означава две половине. Другим речима, још много пре но што је на географским картама била нацртана линија екватора, дрв но племе Киту знало је на неки начин да се Земља састоји из две половине који ми данас називамо северном и јужном полулоптом.

Није нимало чудно што је баш у Еквадору подигнут споменик екватору. Камена лопта која представља Зем-

љину куглу постављена је на врх каменог обелиска на коме стоји уклесано: „Споменик линији екватора“. Златан обруч опасује лопту одозго на доле делећи је на две половине: северну и јужну. За разлику од глобуса, обруч екватора лежи на том споменику у вертикалној површини. И то је разумљиво. Јер, за оне који посматрају споменик, Северни и Јужни пол Земље не налазе се горе и доле, већ с леве и десне стране.

WALT DISNEY ПРИЧЕ МАЈКЕ ГУСКЕ

ЗАРОБЉЕНИЦИ ЛЕДА

Када је специјални брод, с погоном на пару, израђен у једном од најбољих бродоградилшта, требало поринути у море, комисија је енергично затражила да се за посаду одаберу најбољи поморци из целе Европе. Захтев је био оправдан јер су експедицију чекала многобројна искушења у водама Северног леденог мора.

Само три године раније тамо су страдала два брода немачке експедиције „Германија“ и „Хамза“. А нешто раније су три експедиције Шкота Ивана Роса (између 1818. и 1850.) и Енглеца Франклина и Мак Клинтона, узалудно покушавале да пронађу северозападни пролаз око континента Северне Америке. У тајне Арктика покушавала је да уђе и експедиција руског под admirала Релингхаузена (1819. до 1821.), а неколико америчких помораца је, истражујући обале Гренланда од 1854. до 1871., допирало и до 82° северне ширине.

На листи најбољих помораца Европе одређених за посаду специјалног брода нашло се петнаест наших људи и само девет других народности. Брод је из матичне луке Бременхафен испловио 13. јула 1872. године. Експедиција је рачунала да по добром времену, без опасности од ледених санита, може стићи до деведесетог степена северне географске ширине. Али временске прилике им нису биле наклоњене. Већ 25. јула када су били на 75. степену, појавио се лед и он је осетно успорио пловидбу: за двадесет дана су прешли једва стотину миља.

Онда се, половином августа време опет побољшало. Но једна незгода не иде без друге: јаки ветрови су завитлали ледене санте и било је право чудо како се брод провучио између ледених наслага.

Двадесетог августа је настало захлађење. Лед је нагло ојачао. Укљештен у њему брод је, ношен стихијом, пловио заједно са ледом. Свуд наоколу била је непрегледна ледена пустиња. Мраз је достигао врхунац. У децембру се температура спустила на 40 степени испод нуле. Брод је, под притиском ледених маса, могао бити здробљен. Неизвесност је трајала дуго. Тек почетком марта зима је поступно почела да попушта а у мају се жива у термометру попела до 0 степени.

Поморци су се одмах дали на посао: барутом су ломили дебеле насlage али је све било узалуд, брод је остао непомичан. Ношен струјом и ветровима пловио је са леденом масом, без циља, негде према северу. Тако је прешао око две стотине миља.

Изненада је неко од чланова посаде угледао копно. Сви су се обрадовали. Открили су нову, непознату земљу. Преко ледених санита су 12. октобра ступили на копно. Експедиција је одмах почела свој посао али је јака зима убрзо прекинула истраживања. Појавила се уз то болест скорбут и није преостало ништа друго него да крену натраг у домовину.

Док су се спремали за пут умро је члан посаде Криш. Без њега су, 20. маја 1874. године, напустили брод за увек. Узели су само храну и чамце, натоварили то на саонице и кренули назад.

Путовање је било веома напорно: санке су сами вукли преко ледених санита. Уз паточевчанске напоре су 7. августа дошли на отворено море. Спустили су чамце у воду и запловили према новој земљи. После 89 дана напорне пловидбе једва су се дохватили копна, али потпуно исцрпљени. Одморили су се мало и наставили пут. Храна им је нестајала а нису могли да се врате тамо где су биле њихове резерве. Улажући напоре, с тешком муком су стигли до рта Бритквила. Загинули су у једну увалу реше-

Пре деведесет година кренула је на пут експедиција за истраживање неиспитаних предела Арктика. За посаду на специјалном броду експедиције одређени су најбољи поморци из целе Европе

ни да ту сачекају смрт јер снаге више нису имали ни за какве напоре.

И тада, када је изгледало све изгубљено неочекивано је дошао спас: у предвечерје су се указали рибарски бродови. Дали су знак рибарима и они су пришли да их прихвате.

Одморени и нахрањени, чланови експедиције су наставили пут ка луци Вардзје у коју су стигли 3. септембра.

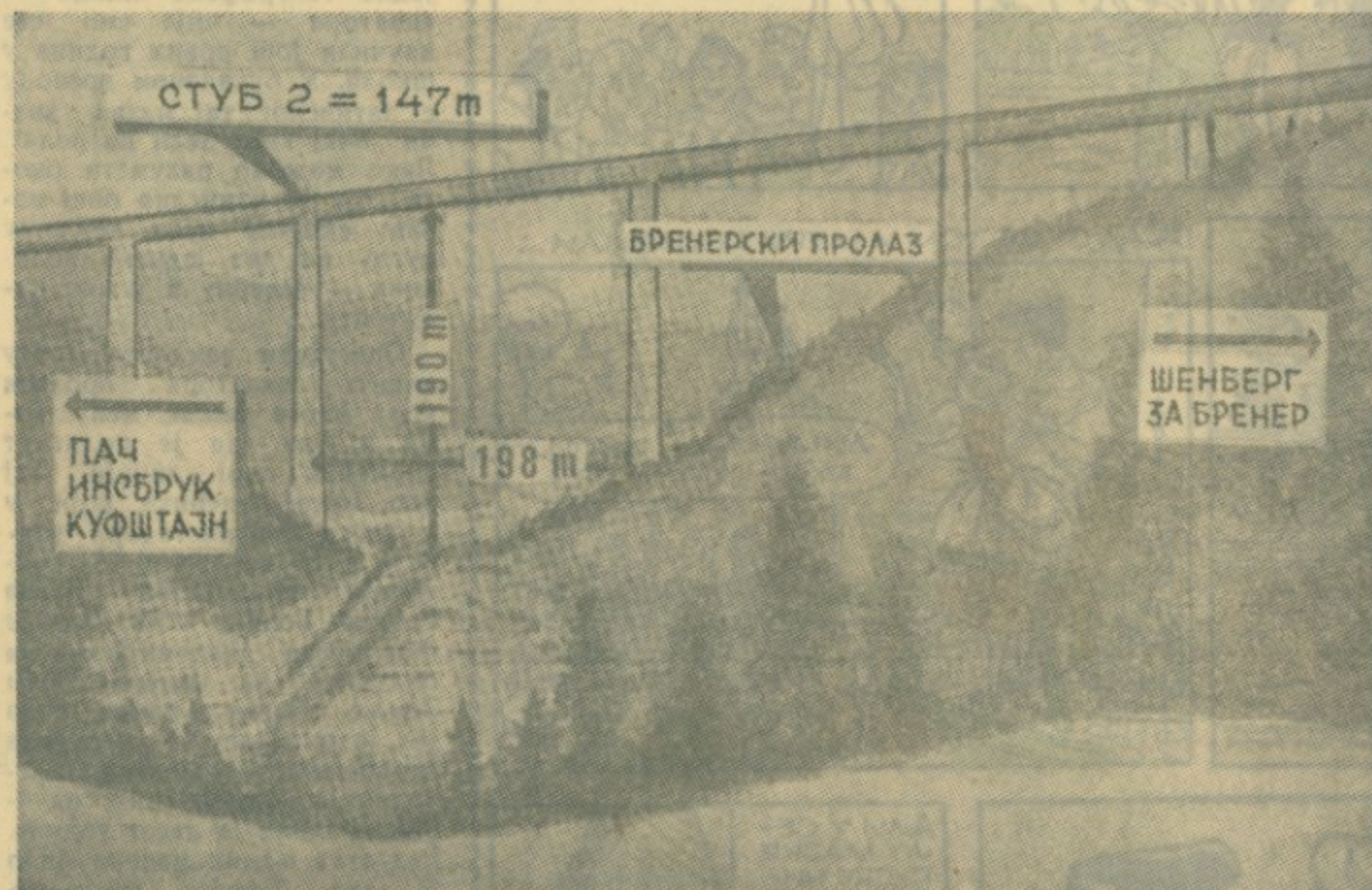
Вест о њиховом повратку брзо се пронела светом. Причало се и о храбрости наших помораца о којима је вођа експедиције на копно, Словак Пајер, по повратку у домовину, у свом извештају написао између осталог и ово:

„Храброст свих чланова експедиције била је на необичној висини, али морнари (наши поморци) ипак су били нешто више од осталих. Ни-

хово јуначко подношење напора, што се не може описати обичним речима, уливало нам је наде да ћемо бити спасени чак и онда када је било најкритичније. Ти људи не само да су били добри поморци већ спретни за сваки посао, смели и издржљиви, а нарочито доброћудни и врло добри другови. Њима, без сумње, можемо бити великим делом захвални што се опет налазимо код наших кућа, што смо се срећно вратили својима“.

Сгичувана су од заборава имена наших прослабљених помораца: Петар Лужина из Цреса; Јосип Поспишил, Антон Фелешин, Антон Штиглић и Лоро Марила из Ријеке; Антон Вечерина, из Драге код Ријеке; Антон Скарпа из Трста; Антон Заниновић из Хвара; Антон Катунавић из Малог Лошиња; Франо Латковић и Иван Орач из Лабина; Антон Лукиновић из Брача; Јакон Сушић, Франо Летис и Динко Палмић из Волоског код Ријеке.

ЛУК ПРЕКО ДОЛИНЕ

Лети, у јеку туристичке сезоне, узаним путем преко Бренера може за један сат да прође колима само 180 туриста. Закрченост на путу са 84 кривине доводи до саобраћајних незгода и жртава.

Предузети су зато сада кораци да се ово „уско грло“ савлада и најкасније до 1964. године подигне надвожњак преко долине Сил у близини Инсбрука у Аустрији.

Надвожњак ће бити дуг 820 метара а размак између сту-

бова који ће га носити износиће неколико десетина метара. Највећи размак изнад саме долине имаће 198 метара.

Аустрија ће тако добити још једну туристичку атракцију — највиши надвожњак на свету, који ће као мост представљати део великог ауто-пута кроз Европу.

Да би високи стубови стабилно носили мост, предви-

ђено је да се за њих ископају темељи дубоки 38 метара. Укупно ће бити пет стубова а највиши ће имати 147 метара изнад површине.

Изнад реке Сил која протиче долином, мост ће се издизати 190 метара високо. Његова ширина од 21,6 метра биће прекривена слојем асфалта.

Радове на највећем надвожњак у Европи изводиће Аустријанци, Немци и Италијани.

АНЕГДОТЕ

ТАЈНА ПРОНАЛАСКА

Запитали једном Ајнштајна како по његовом мишљењу настају велики проналазци који мењају свет и живот људи.

— Веома једноставно — одговори он. — Сви знају да је нешто немогућно. Случајно се, међутим, нађе неки шепртља који то не зна. И баш он учини тај проналазак.

ПРАВИ ИДИОТ

Групи америчких научника и пословних људи приказивано је устројство и рад једног од најбржих електронских „мозгова“.

— Просто потресно! — стао је да се одушевљава неки индустријалац. — Електронски геније! Ето шта је ова машина.

— Ако га већ оцењујемо људским квалитетима — одговори му Норберт Винер, познати математичар и оснивач кибернетике — ја бих тада овај електронски мозак упоредио са потпуним идиотом обдареним феноменалном способношћу за рачунање.

ШАРЛАТАН И ЊЕГОВ ЛАКЕЈ

Гроф Сен-Жермен, један од најзанимљивијих авантуриста 18. века, уверавао је све и сваког да је бесмртан. Једном, кад је боравио у гостима у неком замку, он је осталим званицама причао како је једном био позван на пријем код Понтија Пилата и да би поткрепио ту своју причу детаљно је описао плату римског гувернера, Кардинал де Роган, озлојећен бесрамном лажи, места је напустио салон. Излазећи, он сrete у ходнику грофовог лакеја и рече му:

— Ја још могу да поверујем да твој господар од живе уме да прави злато и предкажује будућност, али не могу да га слушам како прича да је био Пилатов гост. Па то је било пре готово 2.000 година.

— Опростите, ваше преосвештенство, — одговори лакеј — али ја о томе ништа не знам. Ја сам у грофовој служби тек 400 година.

УНИВЕРЗАЛНИ РАСТВОРАЧ

Едисон је увек лично разговарао са сваким од оних који су желели да раде и уче у његовој лабораторији. Волео је да их подробно испита о њиховим замислима и о научним проблемима које су желели да проучавају и решавају.

— Имам величанствену идеју — изјавио му је једном неки млад човек. — Хоћу да пронађем универзални течни растварач у коме би се растварале све, схватите, све материје. Осећам да се налазим на правилном путу али немам ни новца ни могућности да своје радове приведем крају.

— Универзални растварач? — задиви се Едисон. — А у каквој ћете га посуду држати?

ОНАЈ ИСТИ

Александар Дима, француски књижевник, једном је у позоришту седео са својим пријатељем Александром Сумеом управо кад се давала његова драма Јованка Орлеанка. Када је Дима спазио једног гледаоца како дрема, подсмехну се Сумеу:

— Ето, то је успех твог комада.

Следећег дана давао се један од веселих Диминих комада. Два пријатеља су се опет наша. Задовољан што може да врати Диму подсмех, Суме га потапша по рамену и показа једног гледаоца који је спавао:

— Ето видиш, драги Дима, и за време твојих комада може да се спава.

— Вараш се — одговори Дима — то је онај од синоћ који се још није пробудио.

ДА БАР НЕ ОЗЕБЕ

За своје научне заслуге Исак Њути је добио титулу лорда. Пуних 26 година због тога је морао да се досађује на њиховим седницама. Само једном, познати физичар је затражио реч на изненађење свих присутних.

— Господо, — обратио се Њути скупу — ако немате ништа против ја бих замолио да се затвори прозор. Промаја је и могу да се прехладим — и опет достојанствено сео.

СУПРОТНО

Марк Твена који је био велики пријатељ паса запитали су:

— Каква је разлика између пса и човека?
— Кад се изгладнели пас присвоји и кад му се обезбеди добар живот, он више не уједа, а код људи је сасвим обратно — објаснио је Твен.

РУЖИН МУЖ

Џон Милтон, енглески песник, кад је ослепео оженио се лепом женом, али врло тешког и немогућег карактера. Једном му лорд Бакингам рече у шали:

— Ви сте муж праве руже!
— Не могу је оценити по боји — уздахну Милтон — али по трњу да.

ЈЕДИНИ ПАМЕТАН ЧОВЕК

Један енглески кројач код кога је Бернард Шо поручивао одела био је поносан на фотографију коју му је писац оставио са посветом: „Од свих људи које познајем једини паметан човек је мој кројач. Сваки пут кад дођем код њега он ми поново узме меру. Што се тиче осталих они су ме одмерили једном за увек, сматрајући да је њихово мишљење потпуно правилно.“

СКРИВЕНО БЛАГО САВРЕМЕНЕ ЛИКОВНЕ УМЕТНОСТИ

У пролеће 1956. године, по повратку са једног дугог путовања обрео сам се први пут пред гвозде-ном оградом Пикасове виле „Ла Калифорнија“ у Кану. Зашкрипала је капија, отворила се улазна врата, одшкринула мања — његове спаваће собе, потом још једна — и крочио сам у купатило. Наг у кади, мајстор ме је радосно поздравио машући руком.

Почео сам свој вишегодишњи рад као Пикасов фотограф, а наша пословна веза завршила се нераздвојним пријатељством. Из познаништва у води и сапунници родила се после неколико месеци моја књига „Мали свет Пабла Пикаса“ којом су људи завили у приватан живот уметника и његове жене Жаклине.

Отада су прошле три године и ја сам врло често био гост код Пикаса. Једног дана око подне, када је пролазио од салона према трпезарији, путем који годинама не мења, Пикасо ме је изненада ухватио за руку и повео. Зауоставили смо се пред једним вратима која се никад предањом нису отвараола мада сам њихову кваку три године у пролазу гледао. Ступио сам са њим у једну мрачну просторију и устукнуо задивљен. Свуда около била су брижљиво сређена платна која је Пикасо годинама крио од света.

Са детињастим осмехом одшкринуо је завесу и светлост је обила слике. Читава три сата смо уметник, његова же-

До пре две године Пикасо је своја омиљена ремек-дела чувао сакривена од света. Амерички фотограф Давид Даглас Данкан објавио је књигу са илустрацијама у боји »Пикасо који је крио Пикаса«, где је изнео повезаност сликаревог живота и његовог ликовног стваралаштва

на Жаклина и ја узимали платна, стављали их на нога-ре и посматрали. Било их је широких три метра и мајушних као фотографије. Само у тој једној просторији налазило их се око 300. Пикасо је свако од њих поздрављао као изненађење. Многе од ових слика прикупио је из скривених ковчега француске банке или испод прашине разних париских атељеа. Тако је своју изгубљену или заборављену децу окупио у својој галерији у Кану.

Преко њих нам је Пикасо три сата откривао свој живот: родна Шпанија разаривена грађанским ратом оплакивала је жртве; љубав је сла-гала распевање боје његове јужњачке маште; напуштено-ст и обесхрабреност изаткала је „најбедније доба мог живота“. Портрети деце чији је свет исти као и његов, и девојчице која посматра пр-

ве пахуљице могли су да буду створени пре више векова, религиозно „Бекство из Египта“ радио је у 14. години, призор веренице коју напушта човек кога воли, и низ других платна створени су пре четирин, пет па чак и шест деценија.

Пикасо ми је тада дозволио да објавим каталог у боји тих његових слика. За време ручка он ми је рекао да сам видео само једну од његових галерија које крију не позната дела. У истој агради постојала је још једна збирка и две друге у античком дворцу Вовнарг, недалеко од Екс ан Прованса. Када сам га упитао колико има у свету његових непознатих платна он ми је једноставно одговорио: „Колико год желите!“

После годину дана Пикасо ми је показао још нека дела из својих тајних ризница. Преко 500 слика које вреде више од 30 милијарди динара. Већина слика је сасвим непозната. Неке нису никад излагане ни репродуковане и не личе на остала сликарева дела. Неке су створене на смени столета и представљају основе кубизма.

Тридесетих година овог века платна су престала да излазе из Пикасовог атељеа. Међу његовим пријатељима кружили су гласови да је болестан, да се сломио под тешким теретом домаћих брига, да пише песме, да слика само понеког преосталог пријатеља, да се у знак огорченог протеста против немачког бомбардовања једног шпанског места на пијачни дан сав посветио великој зидној композицији „Гуернике“.

У ствари нико ништа није знао о његовом раду. А он је прозвучао сликао! Сликао је са више разноврсности и маште него икада пре. Накипут и по шест платна дневно, озарених и туробних, огромних или мајушних, мртвих природа и психоаналитичких ерупција фантазије. Никада још у историји уметности један уметник није у тако кратком периоду даровао свету такво објашњење драгуља.

Многа његова дела су за време рата склоњена у тајне трезоре француске банке. Ништа у том периоду није продао нити су нацистичке очи виделе његова дела. Читаве четири године Пикасо је вукао за нос Немце у Паризу и пред очима Гестапоа организовао свечану мису за успомену на свог старог пријатеља Макса Јакоба који је страдао у концентрационом лого-

ру. Тако се сва његова дела, рађена пред други светски рат, налазе нетакнута у великој вили „Ла Калифорнија“. Међу њима су и радови из оног фантастичног месеца од 2. априла до 2. маја 1936. године када је насликао 23 врло значајна дела. Тада је прихватио Пикасов живот био разорен: зато његово искандано срце крвари на платнима. Она су одраз исконских сила које су покретале човека таквих димензија као што је он.

Пикасо је и даље преносио на платно свој живот: као ранјени Минотаур кога спасава муза, уметник 1937. године слави васкрс љубави. Са суморним гласовима о шпанској драми живахне летње боје Азурне обале уступају место

очајању жена и ужасима које доживљује Кастиља.

Најједноставније стварчице претварају се под његовом кичидом у поезију: обична ваза од керамике са цвећем, кански колачићи за доручак, девојчица са једрилицом, двр куцање птице на прозору.

Када је сукоб превршио шпанске размере и прерастао у светски конфликт Пикасо експлодира и најдража лица постају на платнима измучена и суманута. Слике тада саопштавају крај безбрижног живота. До данас то су сасвим непозната његова дела.

Пикасо је један од ретких сликара који је изразио своју епоху. Узета хронолошки сва његова дела одају лично тумачење догађаја који су погађали и самог Пикаса и

цео свет. Слике причају читаву историју најдубљих тема — живота.

Када сам га замолио да објавим фотографије његових последњих дела срео сам његов тирански поглед и неопозив одговор:

— Не! Слике нису завршене. Могли бисте да им одузмете нешто.

Била је то она иста дубока готово физичка реакција коју сам сретао када сам сликао као пустињска арапска племена или урођенике у Јужној Америци. И код њега као и код њих приметно сам страх да фотографски апарат не зграби део душе. Пикасо штити своје слике све док не буду завршене и не ступе у свет у коме ће моћи саме да се бране.

ЧВРСТЕ ПЕСНИЦЕ И ШАРМ ЕДИ КОНСТАНТИНА

Француз, коме се као човеку који има пријатан осмех и чврсте песнице, данас диве милиони посетилаца биоскопа из целог света — пре 14 година је у САД прво тањире, о-прављао аутобусе, продавао пастете и певало у једном радио-хору. Јунак небројених криминалних филмова Еди Константин је рођен као Американца. Али, Америка га није хтела, није разумела његову жељу да постане филмски глумца.

Тако је он напустио своју отаџбину 1949. и отишао са женом Хеленом за Париз где је у позоришту на Јелисејским пољима добио улогу као играч, а 1950. је већ постао један од познатих ноћних певача Париза. Убрао су га приметили филмски продуценти и увидели да од овог „момка“ може нешто да постане. И нису се преварили: цела Европа је го-ворила о његово првом филму. После тога убрзо га је позвала и његова стара домовина и понудила му фантастичне услове.

ИЗ СВЕТА ИГРАЧАКА

Десет кратких реченица на шест разних језика изговара Роузбад (ружин пупољак), пола метра висока лутка од пластичне материје, најновији производ једне фабрике играчака у Нортемптонширу у Енглеској. Према мало збуњеном посматрачу она пружа цвет руже и пита га разговетним гласом: „Свиња ли вам се моја хаљина“. Девојчица која буде добила ову лутку Роузбад ће сваке вечери говорити: „Лаку ноћ, мамиче“ — и то на шест језика.

Поред Роузбад стоји једна лутка која, захваљујући неком механизму на леђима, покреће главу, руке, ноге и читаво тело. Мало даље је лутка из Милана с кестењастим „коњским репом“ од праве косе која се може прати.

У Нирнбергу је 11. фебруара отворен традиционални међународни сајам децијих играчака на коме су своје најновије modele изложиле многе немачке и 273 стране фирме из 17 земаља. На ово-годишњем сајму играчака одмах пада у очи да су играчке, за разлику од ранијих година, постале „детињасте-је“. Нема више лутака које личе на већ одрасле „госпо-ђице“ и помодарке из филмског света. Најомиљенија играчка девојчице — лутка — опет је добила лице детета.

Играчке на сајму у Нирнбергу намењене деци такође се разликују од ранијих: мање је разних ракета, аутомобила и авиона који се сами крећу и које дете може само да гледа, а неупоредиво више оних које мора само да саставља и којима може „активно“ да се игра. Један излагач донео је на изложбу серију играчака које је све заједно назвао „историја великих открића“. То су верне копије Гутенбергове штампарије с покретним словима, Морзеов телеграф, Белов телефон, први модел парне машине и парне турбине и других великих техничких проналазача, само, разликује се, у минијатури.

ЧАСОВНИЦИ КОЈИ ГОВОРЕ

Модерна техника није заборавила ни индустрију часовника. Конструктори траже нове техничке могућности да би се уклонило навикање часовника бар на овај обичан начин: дугметом, па покушавају да то постигну самим махањем руке или специјалном галванском батеријом која напаја сат електрич-ном енергијом.

Практични Јапанци су пошли сасвим другим путем: класичан сат са бројчаником, казаљкама и механизмом луним точкића и опруга заменили су минијатурним радио-пријемником који се носи на руци. У њега су уградиле транзисторске полупроводничке који се напајају такође из минијатурне батерије.

Довољно је да се притисне дугме па да сат-пријемник „проговори“ — укључи се ло-кална станица или пошта која емитује тачно време.

НЕОБИЧНИ ВОЈНИЦИ

Осамнаест војника одабраних из елитних трупа шкотске гарде извршавају тежак задатак мада притом већinom леже опружени у наслоњачама и слушају радио. За њих, обучене у надувана одела од најлона са капуљачама од истог материјала, нико не би рекао да су на војној вежби него на одмору.

У ствари ради се о једном опиту који се врши у једној лондонској лабораторији. — Стручњак који управља овим експериментом рекао је: желимо овим да постигнемо две ствари — прво да видимо ко-

лико човек може да издржи кад се нађе под другим поднебљем на које није навикао и друго, на који се начин човек може најбрже прилагодити извесној клими. Због тога су ови војници смештени у одају где се температура креће између 37,3 и 38,5 степени, па и до 43 степена.

Тада им се мери пулс и температура тела цевчицом коју држе у устима. Једина дужност ових војника је да издржавају овако велике температуре.

ФАРМА ДИВЉИХ ЖИВОТИЊА

На фарми која заузима простор од 500 јутара, обавља се досад највећи експеримент чији је циљ да се неке животињске врсте сачувају од изумирања

тибетско говече? Може ли се прилагодити условима живота на северу? Еминг је уверен да ће његова фарма дати одговор на сва ова питања.

Фарма „Алберта“ пуна је чудних становника. Али, најнеобичнији од њих свакако је сам њен сопственик. Јер, он је неоспорно једини научник на свету који је за студирање, а касније и за научна истраживања, зарађивао новац као професионални рвач и организатор рвачких утакмица.

Као седмогодишњи дечак Еминг је већ имао свој мали зоолошки врт у коме је било пужева, разних птица и змија. Имао је једанаест година када је професору зоологије на универзитету у Алберти Вилијему Ровену написао: „Учим да бих једном постао зоолог. Постоји ли начин на који бих могао да вам помогнем у вашем раду?“

Професор је лично дошао да посети дечака који се одушевљава зоологијом и отада Ал Еминг није више избијао из његове лабораторије: прао је епрувете и хранио зечева, беде мишеве и остале лабораторијске животиње.

Кад се уписао на факултет Еминг је постао професионални рвач јер није имао других средстава за школовање.

Студент-рвач је већ прве године зарађивао 12.000 долара годишње. Живео је скромно и све што би заштедео остављао је на страну за своју будућу фарму јер је још тада о њој маштао.

Његова жена — оженио се убрзо после завршених студија — дели његову љубав према животињама. Она се о њима брине са истом пажњом којом и он и у свом дому чува и храни најчуднију збирку „домашних љубимаца“. Ту је Стренглер, један скункс који је толико љубоморан на Ала и његову жену Мери да се љутито повлачи у њихову собу за спавање чим им неко дође у госте. Лавић Дејвид више воли сладолед него млеко, а гавран Џејк не трпи прљавштину и љутито кљуном скупља пикавце које немарни посетиоци бацају по стазама фарме.

Када сам први пут срео Ала Еминга прилично сам се уплашио. Дошао је по мене у мој хотел да ме, како смо се договорили, поведе на своју фарму. Кад је отворио врата својих кола, на предњем седишту, гледајући ме као да сам нека врста предјела, седела је једна велика чита — почео је публициста Лоренс Елиот своју причу о најнеобичнијој фарми на свету.

— Сасвим је питома — рече ми Елиот — и зове се Тавана. — Склизнуо сам на предње седиште лагано и опрезно. Тавана, чије би предње заглашило режање велике данске доге, погледала ме је пре зриво што сам узурпирао њено место а затим је скочила на задњи део кола. Вртела се ту немирно, стављајући на пробу нерве пролазника, мотоциклиста и — мене самог. Али Елиот, који је одгајио Тавану и знао да је питома као мачка, није се на њу ни једном осврнуо.

Тридесет шестогодишњи Алберт Фредерик Еминг је један од најпознатијих и најпризнатијих ауторитета за дивље животиње канадског севера а његова фарма за крупну див-

љач, која заузима 500 јутара, представља највећи икад предузети експеримент чији је циљ да се неке животињске врсте сачувају од изумирања.

Његова фарма, названа Алберта, у ствари је прави дом за 750 дивљих животиња — толико их нема ни највећи зоолошки врт у Канади. Ту има и карибуа и мошусних говеда — животиња које нагло изумиру пред наступањем цивилизације. Могу ли оне да се спасу од изумирања? Ако не, може ли се домороцима и насељеницима осигурати други извор хране и сировине за одећу? То су питања на која Ал Еминг покушава да нађе одговор.

На Еминговој фарми живе арапске камиле издржавајући сирове канадске зиме. Међу осталим „егзотичним“ питомцима налазе се ламе из Перуа, јелени са Формозе и антилопе из жарке Африке. Ждревци, најкрволочнији месождери у животињском царству, ту једу из руке и утркују се ко ће први да стигне да би га Ал помиловао.

— Јесу ли нечим дрогирани? — запитало је једном неки посетилац видевши како се о-

ве дивље звери умињавају као мачићи.

— Јесу. Дрогирани су нежношћу и пуном корпом хране. То су најбоље пилуле за умирање — одговорио му је Ал.

Емингова фарма у ствари је нека средина између зоолошких вртова и праве дивљине. Ограђена је тако да животиње не могу да побегну, а истовремено је довољно пространа да се оне крећу као да су на слободи. — Већина наших животиња и не примећује да је затворена, а ипак сваку од њих можемо да држимо под сталним надзором — каже Еминг.

На америчком северу живе на некад небројена стада карибуа — северних јелена — и домороци су имали у изобиљу хране и кожа за одела. Наједном су стада почела катастрофалном брзином да се смањују и ишчезавају. За последњих 10 година број карибуа пао је на половину. Ова појава није само апстрактан проблем за зоологе, већ питање живота и смрти за Ескиме и Индијанце који живе на северу. Зашто карибу изумиру? Може ли се укрштањем карибуа и арктичког ирваса добити нова, отпорнија врста се-

РАТ СВЕТОВА

Пословице о јелу

Човек живи, отприлике, од четвртине онога што поједи. Од остале три четвртине живе лекари. (Египатска пословица из 18. века п. н. е.)

Желиш ли да сачуваш здравље? Обрати пажњу на две ствари — не једи до ситости и не бој се напора. (Старогрчка — Хипокрит)

Богата трпеца краде више него ловов.

Многи људи копају себи гроб својим зубима.

Кратка вечера — дуг живот.

Мала је част бити велики прождрљивац. (руска)

СКУПО ПЛАТИО

Страстан скупљач птичјих јаја, 11-огодишњи Дејвид Тенц из Бурадона у северо-западној Енглеској, успео се на „мртви“ фабрички димњак верујући да се на њему налази гнездо чавке. Међутим, гнездо је било нешто ниже у димњаку и Дејвид, да би га дохватио, нагнуо се, изгубио равнотежу и главачки упао у црно ждрело. Само ноге су му запеле за руб димњака и тако је остао да види окачен. Али један пролазник који је све посматрао са улице, алармирао је власт и мали је спасен.

САВЕТИ ЗА БОРБУ ПРОТИВ ЗАМОРА

М и живимо у времену кад нам се често поставља питање: „Како сте?“ Од 20 особа из наше најближе околине само неколико њих кажу да су чили, пуни полета и динамике. Остали се углавном жале на несаницу, поспаност после обода, на губљење памћења или депресију. Једном речју, оне пате од савремене болести — умор.

Убрзани ритам наметнут на шем организму савременом цивилизацијом и атомским временом и личним свакодневним бригама, уништавају нам нерве а самим тим и нашу отпорност. Треба ли да се помиримо с тиме да нас то полако али сигурно доми. Сва како не. Могућно је умереним животом и правилном исхраном да са успехом савладамо умор — „болест“ данашњице.

Помисао на напор више нас замара но сам напор...

Оно што нас више троши но сам замор је помисао да га морамо савладати. Покушајте с једним малим триком. Почните дан тиме што ћете на парчету хартије написати све шта имате да урадите тога да на али прво нотирајте оно што вам је најдосадније. Ако вас нешто мучи не говорите о томе својим пријатељима јер тиме трошите само своју енергију. Донесите сами одлуке с пуно одлучности и без

Умор је савремена болест. Престаните да понављате: преморен сам од посла. Сама помисао „уморан сам“ довољна је да исцрпи вашу снагу

оклевања. Неодлучност је велики непријатељ енергије и замара вас више него све оно што треба да урадите.

Престаните да понављате: преморен сам од посла, претрпан сам послом... Сама помисао „уморан сам“ довољна је да вас исцрпи а у ствари ви се у својој подсвести овом страшном реченицом оправдавате унапред јер нећете да направите напор и обавите посао.

Како се понаша уморан човек? Увлачи се у себе, избегава друштво. Дакле, под изговором да жели да се одмори он се досађује и успављу-

је се на бригама које стално расту.

Ако поремећај није тако дубок да би изазвао неку органску болест једноставна чињеница што ћете слегнути раменима, напућити уста, уздахнути дубоко, учиниће већ корак — ка уклањању првих симптома умора.

Заузети став као да сте у пуној форми, то значи да сте се ослободили умора а за то је потребно мало енергије и — воље.

Највећи непријатељ енергије је досада. Зато није оправдано тврдити да досада собом повлачи умор. Зар се велики број људи и жена не осећају старим управо оног тренутка кад оду у пензију?

Треба зато увек бити запослен. Чак и часови одмора морају да буду испуњени нечим: бавите се уређивањем неке колекције или свирајте ако умете. Један дан досаде је заморнији него дан испуњен радом. Статистике су показале да човек најмање ради понедељком јер људи тврде да су тог дана најуморнији — можда зато што су се у недељу одмарали.

Увек забележите успех а ни

кад пораз. Избегавајте друштво песимиста и мрачњака. Свако људско биће има у току дана „своје златне часове“, часове кад бриљира његова лудост и кад су интелегенција и енергија достигле врхунац.

Проучавајте сами себе: уклоните празне часове и испуните их неким чак и тежим послом.

И ово је начин да не будете уморни: немојте се надати да ће други уместо вас донети одлуке, донесите их сами и то брзо.

Рад и организација више одмарају него лекови

Ако сте приморани да радите сваког дана по 8 часова у својој установи или предузећу, остаје вам још пуних 16 часова. Ако спавате 8 часова, шта радите осталих осам сати? Они вам дају прилике да увече уживате у свом личном животу.

Ако увек редовно узимате обеду, они ће вам помоћи да сачувате физичку равнотежу. Витамин Ц је витамин снаге. Његово присуство попуњава недостатак осталих витамина. Имамо га у купусу, спанаћу парадајзу, лимуну, поморанци итд. Кувањем се они истина, у великој мери смањују и зато је боље узимати витамин у свежем стању.

Шећер има својство да се лако претвара у калорије. Кад га узмемо у компоту или мармелади даје нам велику енергију. Препоручљиво је да се узима у виду грочја или меда. Телена цигерница и жуманце важни су за оне који су малокрвни.

Не постоји потпуно миран живот и без трзавица. Оно што ми можемо учинити, то је да све догађаје примамо свежа духа, да проблеме сведемо на најмању меру, да за све нађемо излаз и оправдање уместо да дозволимо да нас незгоде савлађују.

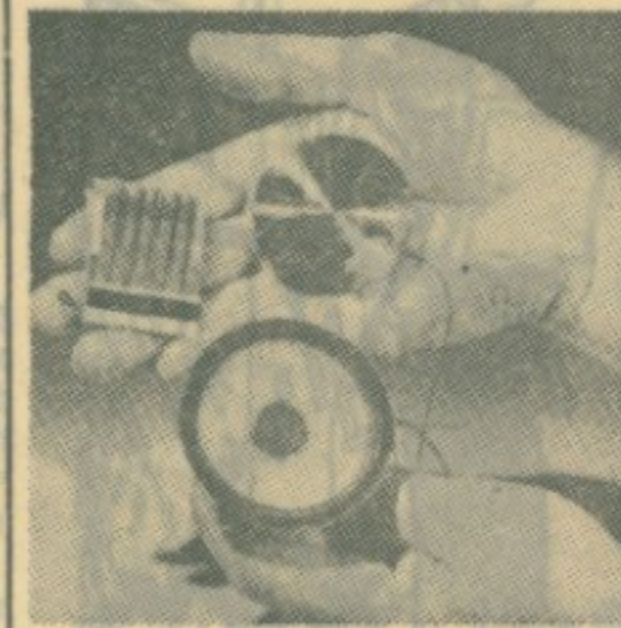
Пораз узима више енергије но успех. Усмерите своје снаге на циљу који треба да постигнете и не заборавите да не постоји „наточек“. Постоје само храбри људи и ту лежи тајна њиховог успеха.

КОМБИНОВАН САТ

У швајцарској је начињен сат у облику коцке који на својим странама поред бројчаника има и барометар термометар и хидрометар.

УПОРЕЂЕН

На слици је најмањи звучник направљен за радио-пријемнике: производи га једно америчко предузеће. Упоредан је на длану с малом кутијом шибица.

САМО НЕ ОНО ШТО ТРЕБА

Све више има људи који воле необичне ствари. Овај телефон који се сија као злато побудио је сензацију на Јесејем сајму у Келну јер на притисак избацује цигарете, ватру и свира. Али не одговара својој намени — на њему се не може телефонирати.

УВЕК ИМА ПОСЛА

Људи-жабе обављали су веома деликатне задатке за време другог светског рата а сада, у миру, тражени су за друге „задатке“. Једна канадска компанија за производњу папира недавно је ангажовала већи број људи-жаба да изваде потопљене балване који се ипак могу употребити за производњу хартије.

НОВИ ВАГОНИ

Брзи и ултрамодерни возови саобраћаће од овог лета у Западној Немачкој. Воз назван „Рајнско злато“ развија брзину од 160 км на час. Повезиваће Хек ван Холанд и Базел и биће снабдевен специјалним колима за климатизацију а један вагон ће имати и стаклену куполу одакле ће путници моћи да разгледају пејзаже кроз које пролазе.

ИНФРАЗВУК... У БОРБИ СА ПРЕМОРЕНОШЋУ

Француски научници су приметили код белих пацова веома интересантну закономерност: звуци високих тонова их узбуђују, а ниски и лагани тонови умирују као да су им дата нека средства за умирење. Научници претпостављају да ће се инфразвук моћи применити и за лечење преморености код људи.

КРАЈ ОБИЧНИМ САНКАМА

Ова необична возила за снег конструисана су по замисли америчких инжењера у Миннеаполису, и то претежно за земље у којима има доста снега. „Породично“ возило је практично и стабилно, не може да се преврне а притом из вандрено развија лед (горе лево). Названо „спиду“ друго возило је пореклом из

Канаде а личи на снежни скутер. Канађани су њиме врло задовољни и већ помишљају да идуће године одрже шампионат „спидуа“, (горе десно). Треће возило је готово спортско а вози се исто као и бицикл. Његов једини точак је обавијен шинном па може да се вози и по снегу. Можда ће ускоро постати омиљена

дисциплина у спортским центрима (доле лево). Четврто возило се може већ видети у француским Алпима где се зове „кола за снег“. Сасвим добро замењује боб и удобно је и за мале и одрасле. Ако се њиме вешто управља може да достигне брзину 120 километара на час. (доле десно).

БЕЗ АУТОМОБИЛА НА ПОСАО

У великим градовима, према захтеву „Интернационалне уније за јавни саобраћај“, неће моћи да се користе аутомобили за „кратке стазе“ од куће до канцеларије или обратно. Сви сопственици ау-

томобила би требало да се оријентишу на градски јавни саобраћај, јер „луксуз“ са превозом личним колима, велики градови, како тврди ово удружење, не могу да поднесу. Улице су већ пре-

закрчене моторним возилама а простора за паркирање такође нема довољно. Сем тога предуге колоне путничких возила отежавају јавни саобраћај и утичу на нормалан живот у граду који све више зависи једино од уредног и експедитивног јавног саобраћаја.

ЗА ВЕЖБЕ АЛПИНИСТА

Клуб алпиниста у Берну је направио високу вештачку стenu од свих врста камења повезаних бетоном, челичним цевима и испреплетаних жицом. Стење ће им служити за вежбе пењања које су и те како потребне младим алпинистима.

ХЕЛИКОПТЕРСКИ РЕКОРД

Нов светски рекорд у брзини летења хеликоптером — 320,27 км на час, постављен је у Сједињеним Државама. Досадашњи светски рекорд је износио 310,44 километара на сат. Та брзина је постигнута на двомоторном хеликоптеру модела „Сижорски ХСС-2“.

Све више кампова

Популарност кампова у Француској, као и у другим деловима света, из године у годину све је већа. У неким париским листовима пре кратког времена објављена је занимљива статистика о томе. Претпрошле године је 25 милиона Француза отишло на годишњи одмор. Од тога је 4 милиона боравило у камповима. Прошле године било их је још више.

Због наглог пораста популарности кампова у Француској је оснoван савез кампова у који је учлањено 200 „кампинг удружења“. Савез располаже подацима из којих се види да је 1950 године по француским камповима

летовао око два милиона људи. За десет година тај број се удвостручио.

Из статистике се даље види да омладина највише летује у камповима. Сада се све више опредељују и старији. Према једној анкети око 25% „кампера“ определило се за овај начин летовања да би били независнији у начину одређивања и да се слободније пинашају, него што дозвољава „кућни ред“ у хотелима. Нешто око 20% летују у камповима из економских разлога, пошто је то јефтиније. Остали иду у кампове, како анкета каже, зато што су љубитељи природе.

РАКЕТЕ ЗА ПРЕНОС ПОШТЕ

Како су у другом светском рату преношена војничка писма, а шта се за то предвиђа у будућности

За пренос поште данас се употребљавају многа брза и савремена средства, али се ипак, не постиже потребна брзина нарочито у дане празника када су поште затрпане хиљадама најразличитијих честитки, пакета и сличног.

Претрпаност је велика и за време рата. У другом светском рату, милиони војника савезничких војски свакодневно су слали десетине хиљада писама својим кућама. Правовремено испоручавање тих писама, имало је огроман политички значај. Чим би настао застој могли су се чути коментари: на фронтима није све у реду, или у позадини су наступиле неке тешкоће...

Сваког дана је требало експедовати тоне писама, тако да су се за то морале ангажовати читаве ескадриле авиона или мноштво бродова. А у рату, зна се, ни један авион или брод није сувишан. Због тога је ваљало наћи неко једноставније, савре-

меније решење. — и оно је нађено.

Тако се, на пример, за пренос писама у почетку примењивала магнетофонска трака. Породице су се јављале неком своме на фронту и све му „причале“ усмено. Магнетофонска трака верно је „бележила“ сваку реч и преносила их негде далеко, чак на други континент. Примаоци на фронту, уместо да читају писма, слушали су магнетофонске траке, што је обично имало још већи ефекат.

Убрзо се, међутим, показало да ни ово није баш много растеретило пошту. Ваљало је наћи нешто ефикасније, још „економичније“. Одлука је пала — на микрофилм. Сва војничка писма, наиме, снимана су на микрофилмове, тако да је десетине хиљада њих могло стати на релативно малом простору — у једну једину кутијицу. Пријемна пошта је фотографисала сва писма са микрофилма и — испоручивала их ад-

ресатима. Тако су уштеђена многа подвозна средства која су раније преносила та писма на велике удаљености, често са једног на други континент.

Иако се та искуства сматрају корисним и употребљавају у савременим условима, често се чују мишљења да је за време у коме живимо неопходно наћи неко још брже и ефикасније средство. Све чешће се изражава мишљење — а већ се ради и на пројектима — да се за хитну и важну пошту, нарочито у рату, употребе ракете. За то има сасвим реалних изгледа. Савремени интерконтинентални пројектили могу да обаве такве хумане и корисне функције. Та врста пројектила, наравно, била би теледиригована односно ракета би могла

да се помоћу падобрана спусти на свако место које се одреди.

Употребом теледиригованих ракета за пренос поште решила би се једна значајна људска тежња: да се писана реч пренесе на најбржи начин. Што се тиче трошкова, у питању би били само издаци око горива и лансирања ракете. Осим тога, осетиле би се велике уштеде и у разним другим поштанским услугама, јер би прелетање ракете, рецимо, из Европе у Америку трајало свега један час. Теоретски, све поштице — бар за време мира, могле би стићи поштомалицама истог дана кад су и упућене, без обзира са кога су континента послате. То би, наравно, било веома значајно нарочито у војсци, за време рата.

У неким земљама се већ поодавно ради на пројектима ракета за пренос поште. Показало се чак да за то нема практичних сметњи. И наравно, чим би велике силе постигле бар почетни споразум о општем и потпуном разоружању, човечанство би убрзо своја права писма и разне друге аманете упутило ракетама, средствима која су њихови творци наменили у сасвим друге — нехумане сврхе. Али све док се за то не нађе неко решење, мало је реалних нада да ће се та лепа замисао и жеља масовније остварити.

ВЕЛИКИ МИНУТИ

Да би пилот могао да буде спасен избацавањем из свог апарата, ако се овај нађе у опасности, треба то да буде извршено у изванредно кратком времену и механизам да беспрекорно функционише.

Засада још није усавршен овакав механизам. На слици видимо једног пробног пилота у једном америчком хангару, избаченог из своје кабине како лети ка басену који представља море.

ЗА БОЉУ УДОБНОСТ ВАЗДУШНИХ ПУТНИКА

Вероватно сте већ осетили приликом наглог кретања кола краткотрајну појаву — тегобу под грудима. То је мала сметња без опасних последица. Али у авиону због огромне брзине она може да буде и врло опасна.

Сувише нагло повећање и смањење брзине доводи до наглих промена у крвотоку што изазива разне неугодности а понекад и тренутну невест. Пробни пилоти су зато изложени непрекидном заносу. Због тога они носе специјална, надувана оде-

за обичне путнике на млазњацима.

Аеронаутички конструктори проучавају сада услове који ће омогућити путницима да без великих тегоба издрже мењање брзина које је понекад велико и нагло а с тим у вези и најбољи метод кочења. Због тога су начинили овај експериментални авион приказан на нашој слици, код кога су при коче-

ла, боце кисеоника, имају положена седишта и друга безбедности.

Међутим, пошто је оваква опрема веома скупа, аеротранспортна предузећа нису у могућности да је уведу и

њу цевчи за потискивање млазњака окренуте напред. То је опасно, јер кочница на точку за атерирање захтева прецизно регулисање а могућност превртања је велика нарочито на клизавом терену.

Наравно, удобност при кочењу малих авиона надзвучне брзине, не постоји.

ЗА СВРШЕНЕ СТУДЕНТЕ

У Данској је за свршене студенте архитектуре обавезно да проведу годину дана као зидарски радници на разним грађевинским објектима. После тога тек могу да приме диплому.

ЕДЕН, ЗАМАК СМЕХА У СРЕДЊЕМ ВЕКУ

Замак је саграђен по наређењу француског краља Роберта II од Артоа, 1295. године. Направљен је за смех и за забаву, а послужио је у 16. веку и као тврђава кад га је Карло V, шпански краљ, 20 дана тукао из 50 топова приликом свог повлачења. Тада је замак Еден био потпуно разрушен, али је већ следеће године сазидао други, 5 километара даље. Само, како су аутомати том приликом били покварени, нису више никог ни могли да засмеју па су престали да буду предмет одушевљења.

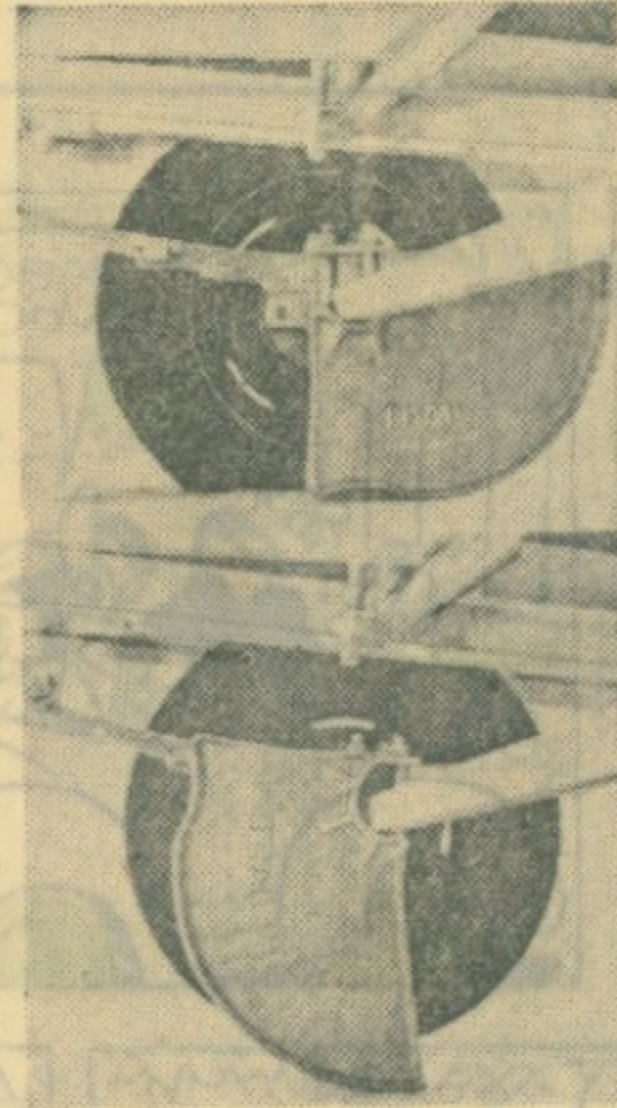
На десет миља унаоколо говорило се само о пустињаку, луцкастом добрицини који је живео у замку и непрестано говорио, гестикулирао, изазивајући праву олују кад год је хтео: киша се сливала у млазевима са плафона у дуборезу, громови су грмели и муње севале док су новчићи падали као снег. Уосталом, ово није било једино чудо: ако сте хтели да отворите прозор аутомат га је сам нагло затварао а други вас добро лулио да вас опомене на ред. Ако сте радознали да видите шта она три човека тако бурно дискутују, а нарочито онај обучен као луда, добијали сте добар ударац на задовољство ваше околине.

Није било баш сигурно ни прошетати се пространим салама замка, јер су се под вашиим ногама у поду отварали капци, и ви пропадали у воду која је била испод замка, или у жарак напуњен перјем које се увлачило у ноздрве и лепило за одело. Али претила је опасност и од торрег: могла је глава да вам буде засута цакловима брашна или угљеном прашицом. Ако вас је случајно заинтересовала каква књи-

га са полице никако је нисте смели отварати, али ако сте већ додирнули њене корице, у лице би вам прснуо млаз ледене воде.

ПРОЦЕС ЕКСТРАКОВАЊА ШЕЊЕРА

Стабљике шећерне трске сасвим ситно исечене пењу се у овом торњу нагоре, док врела вода тече наниже и врши екстраковање сахарозе. Да би овај нови систем

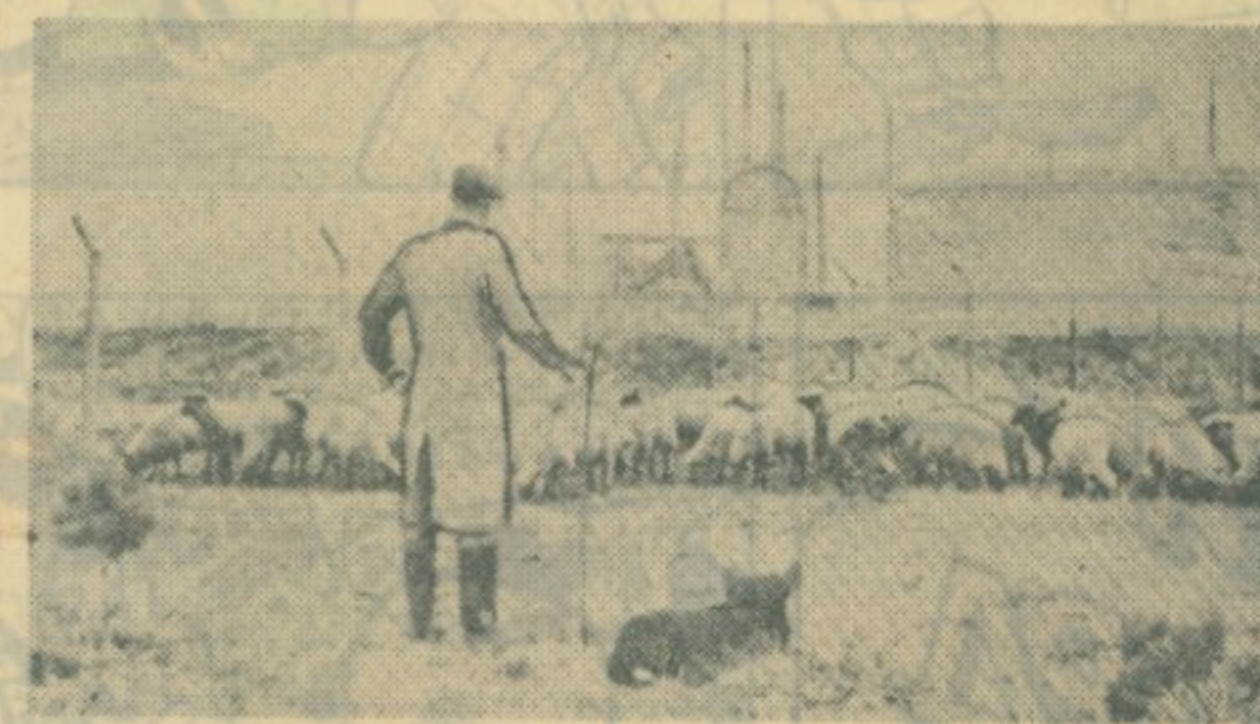

УМЕСТО КОМПЛИКОВАНЕ ДИЗАЛИЦЕ

Подизање камиона кад треба да се оправи гума упрошћено је употребом нове дизалице без покретних делова. Ова дизалица од лаког метала делом који се намести на осовину, покрене камион за 50 см унапред и самим тим га подигне. Када се изврши замена гуме камион се врати унатраг и дизалица сама одмах падне. Погодна је за и најтежи камион напуњен товаром макар какву осовину имао.

радно није потребно толико особља као код обичних до- садашњих млинова, а добија се чистији раствор и већа количина јер се из трске извуче 96 одсто.

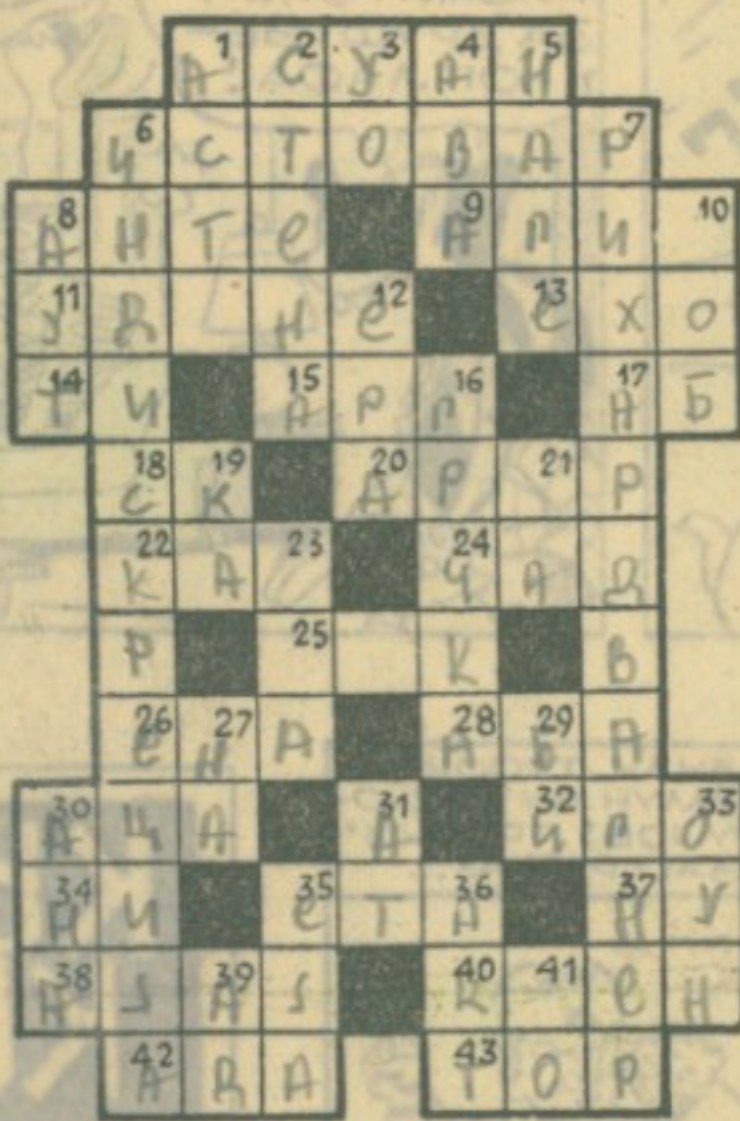

Овце спречавају пожар у рафинерији

Управа рафинерије нафте у Фовлеју у Енглеској узела је човека да чува стадо од 60 оваца и пази да оне пасу траву само око рафинерије. Тако ће све оне учествовати у надзирању да се смањи опасност од пожара у току лета кад се трава лако запали. Ове године стадо ће се повећати на 300 оваца.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) град у Горњем Египту; 6) расте- рењење, истовар; 8) мушко име; 9) спартански краљ из III века пре н. е.; 11) град у Италији; 13) одиел; 14) лична за- меница; 15) престоница старе Арголиде; 17) поче- тна слова азбуке; 18) скраћеница за спортски клуб; 20) државна бла- гајна; 23) попут; 24) је- зеро у Африци; 25) ме- дикамент; 26) град на Си- цилији; 28) грубо суко; 30) мушко име; 32) аутор романа „Јадници“; 34) све- за; 35) грчко слово; 37) два слова; 38) врста аме- ричког мајмуна; 40) ре- чна риба; 42) речно о- стрво; 43) стаја за овце.

Усправно: 1) град у Италији; 2) камен; 3) два самогласника; 4) име глу- мице Гардиер; 5) неолде не; 6) нечување тајне, необазливост; 7) име и презиме великог немач- ког композитора; 8) фуд- балски израз; 10) север- ни јелен; 13) Ужичани; 18) једна балканска др- жава; 19) предлог; 21) скраћени- ца за „ад акта“; 23) река у Си- биру; 27) хемиски знак за натри- јум; 29) иницијали нашег шахов- ског велемајстора; 30) женско и- ме; 31) коњ; 33) скраћеница је- дне светске организације; 35) со- ва; 36) чин, спис; 39) митолошки бог подземља; 41) вода (фран.).

ло; 13) ама; 14) са; 15) акт; 17) ир; 18) ка; 20) Арат; 22) ова 24) акр; 25) дан; 26) око; 28) сав; 30) гро; 32) Иго; 34)ас; 35) соб; 37) ру; 38) Скот; 40) Арад; 42) амо; 43) Шил.

Усправно: 1) Арно; 2) виола; 3) ај; 4) наш; 5) срма; 6) Бока Которска; 7) Димитровград; 8) кос; 10) Тар; 12) ока; 16) транс; 19) ав; 21) ак; 23) ало; 27) ко; 29) Андрић И(во); 30) гас; 31) во; 33) Оуд; 35) сто; 36) баш; 38) ом; 41) ри.

НЕСАГОРИВА ПЛАСТИЧНА МАСА

У Великој Британији је о- својена производња пластич- них маса које су у стању да поднесу температуру већу од 100 Целзијусових степени. Нова пластична маса од по- липропилена веома је слаб топлотни проводник и зато је потребна висока темпера- тура да би се размекшала.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

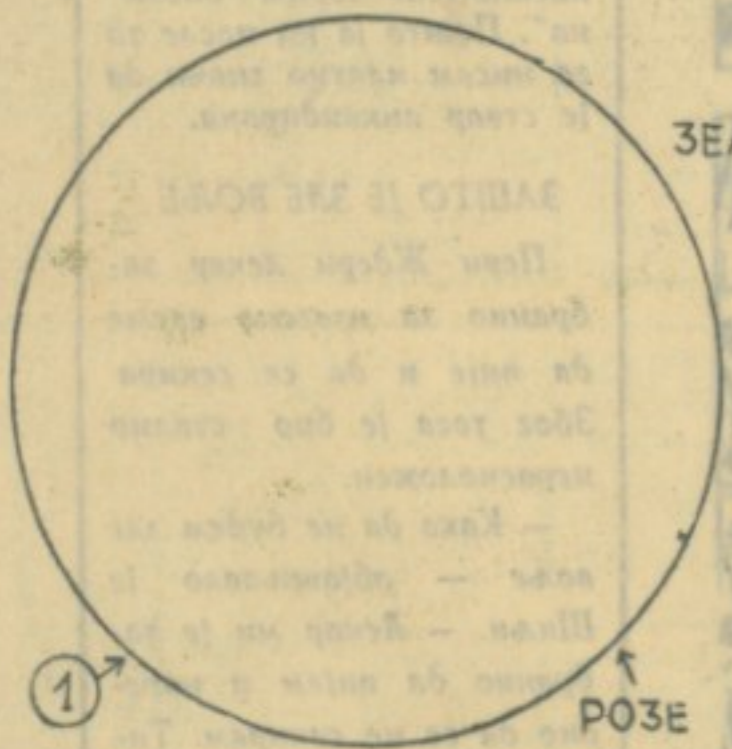
Водоравно: 1) аванс; 6) бри- гард; 8) Коно; 9) Шмит; 11) око-

НАПРАВИ САМ

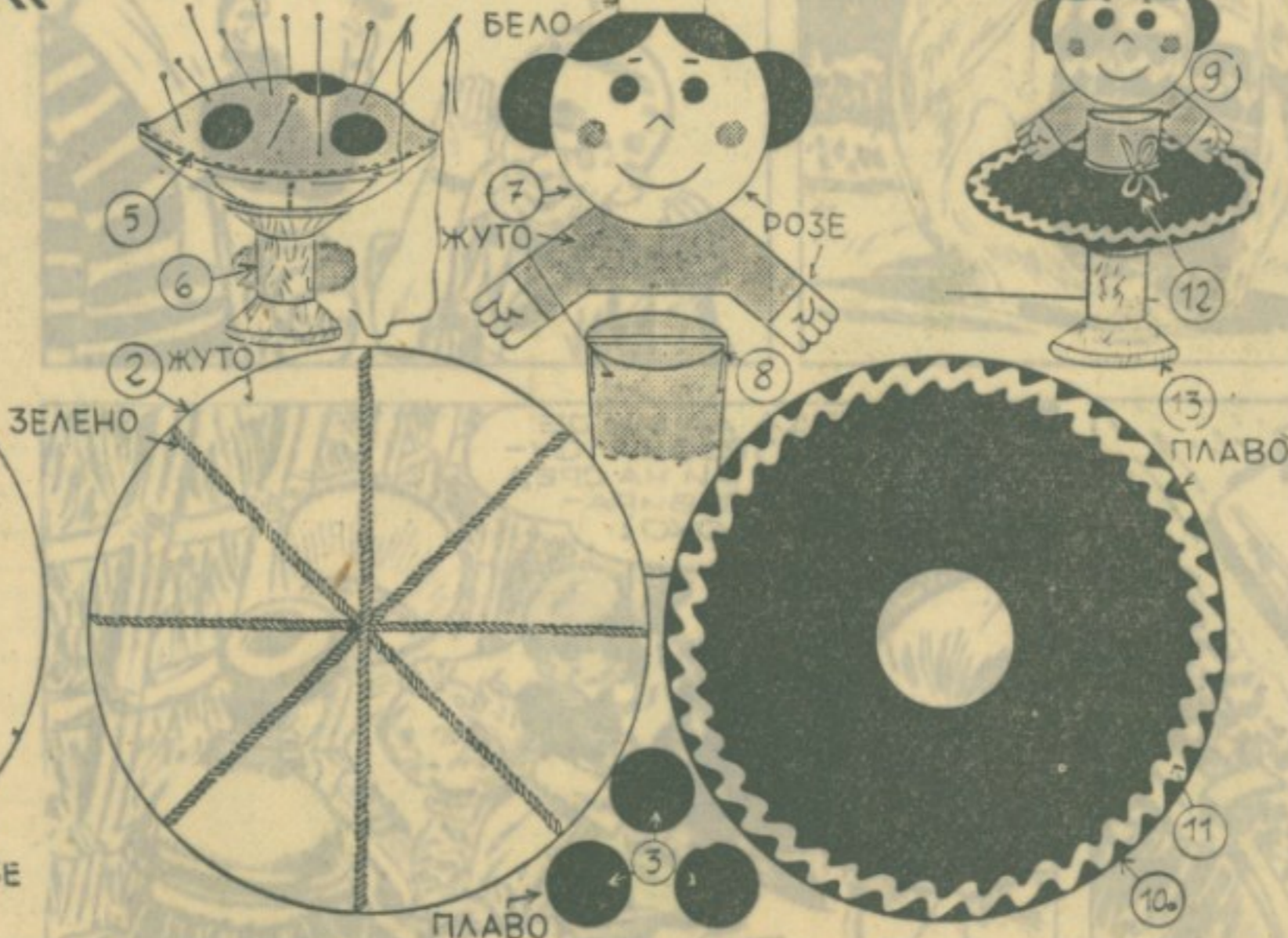
»ПЕЧУРКА« И »БРЕТОНКА«

Ако хоћете да обрадујете вашу маму направите јој ову печурку за чиоде и игле за шивење. Потребно вам је мало стрпљења и пажње да би- сте прекопирали са нашег цртежа потребне делове и ура- дили како треба.

Од материјала су вам потре-

бни: неколико парчића што- фа, мало вате, лепак и ка- лем од концца. Изрежите делове обележене на нашој слици са 1, 2, 3 од цртежа штофа. На делу 2 извезите звезду концем у бо- ји, а на кругу 1 распоредите и залепите три кружића оз-

начена под 3, као тачке на печурки. Затим саставите делове 1 и 2 али претходно угурајте у- нутра вату. А онда на крају печурку ставите на калем од концца и залепите је. Изрежите на једном карто-

ну део 7 и обојте га бојама како смо вам обележили на цртежу или како се вама свиђа. Расеците један запу- штач од плуте — 8 — да би- сте углавном део 7 као што видите на сл. 9. Исеците од парчета штофа сукују — 10 — и по ивица пришијте пантљи-

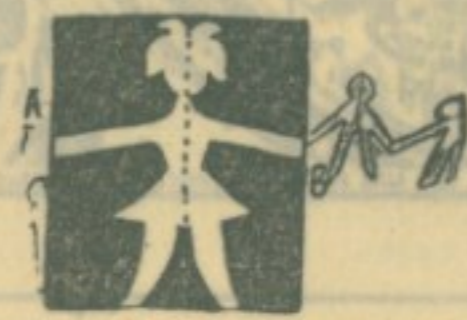
цију — 11 — па провучите за пушач кроз сукују. Начињите од првене пантљике појас — 12 — и све залепите на калем. Напрстак ставите на јези- чак од картона који сте ис- кројили заједно са главом као бретонску капу.

СИЛУЕТЕ

Направите силуете од папи- ра у боји да бисте украсили вашу дечју собу а ако у њој нисте сами већ са одрасли- ма, онда бар простор око ва- ше — или ваше браће и се- стара — постеље.

Можете да направите црте же какве год желите (ако вам се свиђа наш можете га прекопирати), али све си- луете: и личности, животиња или предмета треба да буду симетричне, што ће вам о- лакшати посао јер ћете пра- вити само једну страну а пре ма њој кад хартију прекло- пите по испрекиданој линији — резати и другу. Цртежи не треба да имају делове тела сувише танке и нека се за- вршавају и десно и лево, у А и Б, пуном линијом, као да на оном месту цртежу ни- је крај.

Помоћу неколико чиода или папира за лепљење рас- поредите их по зиду како вам се највише допада, на- равно, уз претходну мамину сагласност.

Јесће ли већ чим да...

... најстарије посло- но предузеће које је и данас активно је Дру- штво за експлоатацију бакарне руде у Швед- ској. Основано је још 1347. године.

... у Асурбанипадовој библиотеци, првој др- жавној библиотеци у и- сторији, било је преко

20.000 књига-плочица и- списаних клинастим пи- смом. Библиотека асир- ског цара Асурбанипа- ла (669—626 пре наше ере) налазила се у Ни- ниви.

... барска птица зло- временица или царска шљука према јачини и правцу одјека свог про- дорног звиждука одре-ђује висину на којој се тренутно налази и да ли је испод ње копно, во- да или барски шевар.

... у другом свет- ском рату под оружјем

је било око 93 милиона људи и жена.

... Црно језеро на Дуринтору има свог и- мењака: Црно језеро на Шари!

... планета Марс има ла је код старих народа најразличитија имена. Египћани су је звали Хармаки, Халдејци — Нергал, Грци — Арис, а Арабљани, Персијанци и Турци — Мирик.

... прве пасте за зу- бе биле су искључиво беле.

... научници су утвр- дили да дез-музика, бу- ка од аутомобила и мо- тора као и плач одој- чета изазивају повећа- ње крвног притиска, док класична музика и- зазива његово смање- ње.

... прво електрично осветљење у рудницама уведено је 1881. године

у угљенокопу Ирноку, у Шкотској.

... у Сједињеним А- меричким Државама и данас влада обичај да се сваком новом адво- кату када положи адвок- ски испит свечано, пред комисијом, преда једно гушче перо.

... зоолози сматрају да на свету данас живи око 2.500 врста змија. Најотровнијом од свих

сматра се аустралијска змија-тигар чији отров непосредно делује на механизам дисања.

... Вернер Сименс (1816—1892), оснивач у свету познатог индус- тријског предузећа „Си- менс“, тврдио је да је „у сваком случају ис- кључено да се гасно ос- ветљење може замени- ти електричним“.

Ква-Ква!

уређује Паја Патак

БИО ЈЕ ПОКРАЈ ЊЕГА

Влаја је целе ноћи сањао неке страшне снове и кад се изјутра пробудио причајући их ујка Паји у нита:

— А како се зове та страшна животиња која ме је целе ноћи журила?

— Откуда ја то могу да знам!

— Како да не знам кад си целе ноћи у сну био покрај мене.

ДОБРО ЈЕ УРАДИО

— Је ли, Шиљо јеси ли платио порезу?

— Нисам, Понаје, а и добро сам урадио.

— Како?

— Па тако. Нисам је платио а недавно сам добио опомену на којој је писало „последња опомена“. Пошто ја ни после тога нисам платио значи да је ствар ликвидирана.

ЗАШТО ЈЕ ЗЛЕ ВОЉЕ

Пери Ждери лекар забранио за извесно време да пије и да се секира. Због тога је био стално нерасположен.

— Како да не будем зле воље — објашњавао је Шиљо. — Лекар ми је забранио да пијем и наредио да се не секирам. Тако, ето, не смем да се секирам што не смем да пијем.